

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἁριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΩΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἑτησία δραχμὰς 100. Ἐξέμνητος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.—
Αμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ἄλων ἐν γένει
τῶν ἑλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

*Ἐξέμνητοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΗΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΜΠΛΗΣΕΩΣ

*Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουθήμετου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

*Ὁδὸς Εὐριπίδου ἑριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις, 12 Ὀκτωβρίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 45

ΤΟ ΑΔΙΑΒΡΟΧΟ

Ὁ νουνὸς τῆς Φροσοῦλας γύρισε ἀπ' τὸ Παρίσι, ὅπου εἶχε πάει τὸ καλοκαίρι, καὶ τῆς ἔφερε ἓνα σωρὸ ἑμορφα πρᾶγματα. Τί κούκλες, τί ζωγραφιές, τί στολίδια. Ὡς κι' ἓνα ἀερόπλανάκι ποὺ τὸ κουρδίζεις καὶ πετᾷ σὰν ἀληθινό!

Ἀλλ' ἀπ' ὅλα περισσότερο, ἡ Φροσοῦλα χάρηκε ἓνα ἐπανωφορὶκι ἀδιάβροχο. Τί χαριτωμένο! καὶ τί ἑμορφα ποὺ τῆς πάει. βυσσινὶ καθὼς εἶναι, μὲ τὴν κουκούλα του, μὲ τὴ ζώνη του καὶ μὲ τὰ μεγάλα φιλντισένια κουμπιά του! Ἡ Φροσοῦλα τὸ φόρεσε καὶ στάθηκε πολλὴν ὥρα στὸν καθρέφτη. Κι' ἀπὸ κεῖνη τὴν ἡμέρα, δὲν παρακαλεῖ ἄλλο παρὰ νὰ χαλάσῃ ὁ καιρὸς, νὰ βρέξῃ, γιὰ νὰ βάλῃ τὸ ἀδιάβροχό της καὶ νὰ πάῃ στὸ σχολεῖο.

Πῶς θὰ ζηλέψουν τὰλλα κορίτσια ποὺ θὰ τὸ ἴδουν!

— Τί ὠραῖο! θὰ τῆς ποῦν.

Κι' ἐκεῖνη μὲ καμάρι:

— Μοῦ τῶφερε ὁ νουνός μου ἀπὸ τὸ Παρίσι! εἶναι παριζιάνικο! Ἀμέ;...

Ἀλλὰ τοῦ κάκου παρακαλεῖ ἡ Φροσοῦλα: ὁ καιρὸς δὲν χαλᾷ! Κι' οἱ γλυκειὲς φθινοπωριάτικες μέρες διαδέχονται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη ἀτέλειωτες. Ἀπελπισία!

Ὡ, πόσα φτωχὰ παιδιὰ, μὲ τρύπια παπούτσια, παρακαλοῦν νὰ μὴ βρέξῃ, πρὶν οἰκονομήσουν τοῦλάχιστο λίγα λεπτὰ, γιὰ νὰγοράσουν ἓνα κοινούργιο ζευγάρι... Καὶ πόσα ποὺ δὲν ἔχουν ἐπανωφόρι, οὔτε κοινό, οὔτε ἀδιάβροχο, παρακαλοῦν νὰ μὴ βρέξῃ ποτέ!... Μὰ κανένα δὲν συλλογίζεται ἡ Φροσοῦλα. Νὰ βρέξῃ θέλει αὐτή, γιὰ νὰ κάμῃ τὴ φριγοῦρα της. Οἱ ἄλλοι ὅς κάμουν καλά. Ἐπιτέλους! Ἐμπνᾷ ἓνα πρωτὶ καὶ βλέπει τὸν οὐρανὸ συννεφιασμένο. Τί χαρὰ της!

— Μαμμά! φωνάζει, θὰ βρέξῃ! Θὰ βρέξῃ τὸ ἀδιάβροχό μου!

Ἡ μαμμά λέει πῶς ὁ καιρὸς δὲν εἶναι γιὰ βροχὴ καὶ πῶς τὰ σύννεφα ἐκεῖνα θὰ περάσουν... Ἀλλὰ ἡ Φροσοῦλα

δὲν ἀκούει τίποτα. Κουρδίζει γρήγορα γρήγορα τὴν ἀδιάβροχο καὶ φεύγει τρεχάτη καὶ καμαρωτή.

Ὡ, τί δίκιο ποὺ εἶχε ἡ μαμμά! Ὡς ποὺ νὰ φτάσῃ στὸ σχολεῖο ἡ Φροσοῦλα, τὰ σύννεφα ἔφυγαν, ὁ οὐρανὸς καθάρι-

σε καὶ βγήκ' ἓνας ἥλιος λαμπρός. Κανένα κοριτσάκι δὲν εἶχε πάρεῖ ὀμπρέλλα. Πολλὰ πήγαν στὸ σχολεῖο καὶ χωρὶς ἐπανωφόρι. Κι' ἀπόρησαν πολὺ ὅταν εἶδαν τὴ Φροσοῦλα κουκουλωμένη μ' ἓ-
κείνο τὸ ἀδιάβροχο.

— Μπά! τής είπαν. "Αρρωστη είσαι;
— "Οχι, καλέ! "Ενόμισα πώς θα βρέ-
ξη κι' έβαλα τὸ ἀδιάδροχό μου.
— Σήμερα, καϊμένη, με τέτοιον ή-
λιο; "Από τώρα ἀδιάδροχα; Μπά, σὲ
καλό σου!

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Κι' ὁ Πιερότ πρόσθεσε:
— "Η μικρή δὲν βλέπει τὴν ὥρα...
θέλω δηλαδὴ νὰ πῶ, δὲ βλέπει τὴν ὥρα
νὰ γνωρίσει τὸν κύριο Δανιήλ. "Ανεβήτε
νὰ τὴν ἴδῃτε. Θὰ μετρήσω τὰ λεφτὰ
τοῦ ταμείου μου καὶ θ' ἀνέδω κι' ἐγὼ
σὲ λίγο.

"Ο Ζάκ με πῆρε ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ
με τράβηξε πρὸς τὸ βάθος, ἀπ' ὅπου ἀ-
κουγόταν τὸ φλάουτο... Τὸ μαγαζὶ τοῦ
Πιερότ ἦταν μεγάλο καὶ καλοδιαμμένο.
Μέσα στὸ μισόφωτο, ἔβλεπε κανεὶς νὰ
λάμπουν καράφες, πιατέλες, κρυστάλλι-
να ποτήρια καὶ στήλες-στήλες τὰ πιά-
τα, ἴσαμε τὸ ταβάνι. "Ἦταν σωστὸ πορ-
σελάνινο παλάτι.

Στὸ παραμάγαζο, ἀπ' ὅπου περάσα-
με, ἕνας ξανθὸς νέος ἔπαιζε μελαχολικὰ
τὸ φλάουτό του, καθισμένος σ' ἕνα ντι-
δάνι. "Ο Ζάκ τοῦ εἶπε «καλησπέρα» ξερά-
ξερά κι' ὁ νέος ἀπάντησε με δυὸ σύν-
τομα σφυρίγματα στὸ φλάουτό του.

— "Ἔτσι λὲν καλησπέρα οἱ φλαουτί-
στες; ρώτησα τὸ Ζάκ.

— Εἶναι ὁ υπάλληλος, ἀπάντησε ὁ
Ζάκ, καὶ μᾶς ξεκουφαίνει ἀπὸ τὸ πρωτὶ
ὥς τὸ βράδυ. Σ' ἀρέσει σένα τὸ φλάουτο;

Δὲν πρόφτασα νὰ τοῦ ἀπαντήσω, γι-
ατί εἶχαμε ἀνεβεῖ στὸ τέταρτο πάτωμα,
ὅπου ἦταν ἡ κατοικία τοῦ Πιερότ. "Ἡ
δεσποινὶς Καμίλλη, ἀριστοκράτισσα πιά,
δὲν κατέβαινε ποτὲ στὸ μαγαζὶ καὶ μό-
νο τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ἔβλεπε τὸν
τὸν πατέρα της. Εἶχε καὶ μιὰ dame
de compagnie, τὴν κυρία Τριμπόν, γυ-
ναίκα με πολλὴν ἀξία, καθὼς ἔλεγε ὁ
Πιερότ.

"Όταν μᾶς ἀνοῖξαν, ἡ δεσποινὶς Πιε-
ρότ ἔπαιζε πιάνο. "Ἡ κυρία Λαλουέτ
κι' ἡ κυρία Τριμπόν ἔπαιζαν χαρτιά σὲ
μιὰν ἄκρη. Καθὼς μᾶς εἶδαν, σηκώθη-
καν ὅλες καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔγινε κά-
ποια ἀναστάτωση. "Αφοῦ ἔγιναν οἱ πα-
ρουσιάσεις, ὁ Ζάκ παρακάλεσε τὴν Κα-
μέλλη, — τὴ φώναζε Καμίλλη με ὅλη τὴν
οἰκειότητα, — νὰ, ξαναρχίσει τὸ παίξιμό
της. Οἱ δυὸ γριὲς βρῆκαν εὐκαιρία νὰ
ξαναρχίσουν τὸ παίγνίδι τους, κι' ἐμεῖς οἱ
δυὸ καθήσαμε ὁ ἕνας δεξιὰ κι' ὁ ἄλλος
ἀριστερὰ στὴ δ. Πιερότ, ποὺ παίζοντας
ὀλοένα, μιλοῦσε καὶ γελοῦσε μαζί μας.

Δὲν ἦσαν πολὺ ὥρατο κορίτσι. "Αλ-
λὰ ἦταν ρόδινο καὶ γεμάτο ὑγεία, σὰν

"Αρχισαν νὰ τὴ γελοῦν. Καμμιὰ ἐν-
τύπωση δὲν ἔκαμε στὰ κοριτσάκια τὸ
«παριζιάνικο» ἀδιάδροχο. Μόνο ποὺ βρή-
καν μ' αὐτὸ τὴ Φροσούλα γελοία. Κι' ἡ
μικρὴ φιλάρεσκη τὴν ἔπαθε ὅπως τῆς
ἄξιζε...

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ἕνα ἄνθος τοῦ βουνοῦ, κι' εἶχε δυὸ μαύ-
ρα μάτια, ἔξυπνα καὶ λαμπερά. ποὺ μοῦ
ἔκαμαν ἀμέσως μεγάλη ἐντύπωση.

Καθὼς μιλοῦσαμε, ἀκουσα κάτι σὰ
δοντάκια ποντικοῦ νὰ ροκανίζουν. Γύρισα
τὸ κεφάλι μου κι' εἶδα, στὴ γωνία τοῦ
πιάνου, νὰ κάθεται στὴν πολυθρόνα κά-
ποιος, ποὺ δὲν τὸν εἶχα προσέξει... "Ἡ-
ταν ἕνα ξεραγκιανὸ καὶ χλωμὸ γεροντά-
κι, με μύτη σὰν πουλιοῦ καὶ δυὸ ματά-
κια στρογγυλά κι' ἀψυχα. "Αν δὲν κρα-
τοῦσε ἕνα κομμάτι ξάχαρη καὶ δὲν τὸ
μασοῦλιζε σιγά-σιγά, θὰ τὸν ἔπαιρνε
κανένας γι' ἀποκοιμισμένον. Ταραχτή-
κα λιγάκι κι' ἔκαμα μιὰ ὑπόκλιση πρὸς
τὸ μέρος του, ἀλλὰ δὲ μούδωσε καμμιὰ
προσοχή.

— Δὲ σὲ εἶδε, μοῦ εἶπε ὁ Ζάκ, γι-
ατί δὲ βλέπει... Εἶναι ὁ γέρο Λαλουέτ,
ποὺ τυφλώθηκε...

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ μῆλκε ὁ Πιερότ κι'
ἀπὸ πίσω του ὁ νέος με τὸ φλάουτο.

— Λοιπὸν, μικρὴ μου, εἶπε καθὼς
μῆλκε, εἰσαι εὐχαριστημένη; Σοῦ τὸν
φέραμε, τὸν κύριο Δανιήλ... Πῶς τὸν
βρίσκεις; Χαριτωμένος δὲν εἶναι; "Α-
παράλλαχτη ἡ κυρία...

Κι' ὁ Πιερότ ἀρχίζει τὰ ἴδια, καὶ με
σέρνει ὥς τὴ μέση τοῦ σαλονιοῦ, γιὰ
νὰ ἴδῃ ὅλος ὁ κόσμος πόσο ἔμοιαζε με
τὴ μαμιά μου... Τὰ μάτια, τὸ πηγού-
νι, ὅλα!

Αὐτὸ μ' ἔδαξε σ' ἀμυχανία. Οἱ δυὸ
γριὲς εἶχαν διακόψει τὴν παρτίδα τους
καὶ με κοίταζαν ἐξεταστικά, ἀπαράλλα-
χτα ὅπως θὰ κοίταζαν ἕνα κοτόπουλο
ἢ ἐν' ἀρνὶ ποὺ θάβελαν νὰ τ' ἀγοράσουν.

Εὐτυχῶς ὅμως ὁ Ζάκ ἔβαλε τέλος στὸ
μαρτύριό μου παρακαλώντας τὴν Κα-
μίλλη νὰ μᾶς παίξει ἀκόμα τίποτα.

— Ναι, ἂς παίξουμε τίποτα, εἶπε ὁ
νέος με τὸ φλάουτο, καὶ προχώρησε
κοντὰ μας.

Φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ Ζάκ δὲν τὸν
χώνευε αὐτὸν τὸν νέο.

— "Οχι, εἶπε, δὲ μᾶς ἀρέσουν τὰ
ντουέττα.

"Ο ἄλλος τοῦρριζε μιὰ ματιὰ ὅλο
φαρμάκι κι' ἐτοιμάστηκε νὰ παίξει.
"Αλλὰ ὁ Ζάκ ἐπέμεινε:

— "Οχι, φλάουτο! Θέλουμε ν' ἀκού-
σουμε πιάνο!

Στὸ τέλος ἔγινε ἡ γνώμη τοῦ Ζάκ κι'
ἡ δεσποινὶς Πιερότ ἔπαιξε ἕνα συγκινη-

τικὸ κομμάτι, ποὺ ὁ πατέρας της τὰ-
κουσε κλαίοντας κι' ὁ Ζάκ ἀφωνος ἀπὸ
θαυμασμό... "Ο φλαουτίστας εἶχε τὸ
φλάουτό του κοντὰ στὰ χεῖλη του καὶ
κρατοῦσε τὸ χρόνο με τοὺς ὤμους του,
χωρὶς ὅμως νὰ τολμᾷ νὰ παίξει.

"Όταν τελείωσε, ἡ δεσποινὶς Πιερότ
γύρισε σὲ μένα.

— "Εσᾶς δὲ θὰ σᾶς ἀκούσουμε, κύριε
Δανιήλ; εἶπε κατεβάζοντας τὰ μάτια.
Εἴστε ποιητής, τὸ μάθαμε.

— Καὶ καλὸς ποιητής! πρόσθεσε ὁ
Ζάκ.

"Εγὼ δὲν εἶχα βέβαια καμμιὰ ὄρεξη
ν' ἀπαγγεῖλω στίχους μοῦ μπροστὰ σ'
αὐτοὺς τοὺς ἀνίδεους ἀνθρώπους, ποὺ
δὲ θύνοιυθαιαν τίποτα. "Απάντησα λοιπὸν
μ' εὐγένεια στὴν Καμίλλη:

— Συγχωρήστε με γι' ἀπόψε, δε-
σποινίς, γιὰτὶ δὲν ἔφερα μαζί μου τὴ
λύρα μου.

— Μὴν ξεχάστε νὰ τὴ φέρετε τὴν ἄλλη
φορὰ ποὺ θαρθεῖτε, εἶπε ὁ Πιερότ, πέρ-
νοντας τὴ μεταφορικὴ μου φράση στὴν
κυριολεκτικὴ της σημασία.

"Ο κακομοῖρης ὁ Πιερότ πίστευε πὼς
εἶχα καμμιὰ λύρα καὶ τὴν ἔπαιζα, ὅπως
ὁ υπάλληλός του ἔπαιζε τὸ φλάουτο...
Καλὰ μοῦ τῆλεγε ὁ Ζάκ ὅτι ἦταν ἄλ-
λου εἰδους ἀνθρωπὸν ἐκεῖ μέσα!

Στις ἔνδεκα ἔφεραν τσάι. "Ἡ δεσποι-
νὶς Πιερότ πῆγαινε κι' ἐρχόταν ἀκού-
ραστη, πρόσφερε ξάχαρη, ἔδαζε τσάι,
με τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη. Κι' ἦταν
ἀληθινὰ χαριτωμένη. Τότε κατὰλα-
βα, ὅτι μέσα στὴ δεσποινίδα Πιερότ ἦταν
δυὸ πλάσματα: πρῶτα μιὰ χωριατοπού-
λα, ἡ κόρη τῆς Ροβέρτης, κατὰλληλη
νὰ τοποθετηθῇ μέσα στὰ πορσελάνινα
εἶδη τοῦ πατέρα της, κι' ὕστερα ἕνα
πλάσμα εὐγενέστερο καὶ ποιητικότερο,
με τὰ ἔξυπνα ἐκεῖνα μαῦρα μάτια. Αὐ-
τὰ τὰ δυὸ μαῦρα μάτια τὰ ἔβρισκα πολ-
λὸ συμπαθητικά.

Τέλος, ἦρθε ἡ ὥρα νὰ φύγουμε. Πρῶ-
τη σηκώθηκε ἡ κυρία Λαλουέτ κι' ἀφοῦ
τύλιξε τὸν τυφλὸ σ' ἕνα σάλι, τὸν πῆρε
ἀπὸ τὸ μπράτσο κι' ἔφυγε.
"Εμᾶς ὁ Πιερότ μᾶς κράτησε κάμπο-
σην ὥρα στὸ κεφαλόσκαλο.

— Κύριε Δανιήλ, ἔλεγε, τώρα ποὺ
μάθατε τὸ σπῆτι, ἐλπίζω νὰ μᾶς ἔρχεστε
συχνά. Πολὺ κόσμος δὲν ἔχουμε ποτέ,
ἀλλὰ κόσμος ἐκλεκτὸς... θὰ περναίμε εὐ-
χάριστα ἐδῶ...

"Εγὼ εἶπα δειλὰ-δειλὰ ὅτι δὲ θὰ τὰ
κατάφερνα νὰ πηγαίνω τόσο συχνά,
γιατὶ ἤμουν ἀπασχολημένος.
Τότε ὁ Πιερότ ἔβαλε τὰ γέλια.
— "Απασχολημένος! "Ακοῦς ἐκεῖ ἀ-
πασχολημένος. ὁ κύριος Δανιήλ!... Καὶ
τί σπουδαῖες δουλειὲς ἔχετε, κύριε Δα-
νιήλ;

Γελοῦσε με τὴν καρδιά του καὶ ἀκού-
γαμε τὸ ἀγαθὸ γέλιο του ὡς κάτω στὴ
σκάλα.

— Λοιπὸν, πὼς τὴ βρίσκεις τὴν κό-
ρη τοῦ Πιερότ; μοῦ εἶπε ὁ Ζάκ μόλις
βρεθῆκαμε στὸ δρόμο.

Τότε ἐγὼ τοῦπιασα τὸ χέρι τρυφερὰ
καὶ τοῦ εἶπα:

— Ζάκ, φίλε μου, μαρτυρήθηκες καὶ
σὲ κατὰλαβα. Εἶναι καλὸ καρίτσι κι' ἔ-
χει καὶ καλὴ καρδιά, σὰν τὴ δική σου.
Μακάρι νὰ ταιριάζετε.

Κάναμε ἕναν περίπατο στὴν ὄχθη
τοῦ ποταμοῦ κι' ὁ Ζάκ μοῦ εἶπε τὸ μυ-
στικὸ του. "Ἡ Καμίλλη ἦταν ἕνα καλὸ
κορίτσι, καὶ τὸνεῖρο τοῦ Ζάκ ἦταν νὰ
τὴν κάμει γυναίκα του μιὰ μέρα, ὅταν
θὰ εἶχε στὰ χεῖρα του μιὰ σταθερὴ ἐρ-
γασία. "Αλλὰ φερόταν πὼς ἡ Καμίλλη ἀ-
διαφοροῦσε γι' αὐτόν, δὲν τὸν πρόσχε.

— Μήπως ὁ πα ἑρας της τῆς ἔχει
πεῖ γιὰ κανένα ἄλλον; ρώτησα ἐγὼ.

— "Οχι, Δανιήλ, φαντάζομαι πὼς δὲν
ἔχει ἄλλον στὸ νοῦ της, τοῦλάχιστο δὲν
εἶχε ὡς σήμερα.

— Τί θὰ πεῖ ὡς σήμερα;

— Ξέρω κι' ἐγὼ, Δανιήλ. Σὺ ἔχεις τὸ
κοκκαλάκι τῆς νυχτερίδας κι' ὅλος ὁ
κόσμος σὲ συμπαθεῖ. Σὲ συμπαθεῖ κι' ὁ
πατέρας της, κι' ἴσως...

"Εγὼ τὸ βρήκα αὐτὸ τόσο ἀπροσδό-
κητο, ὥστε ἔβαλα κάτι γέλια, ποὺ ὁ
Ζάκ με κοίταξε ἀπορώντας.

— Τί ν' αὐτὰ ποὺ μοῦ λές, Ζάκ;
Σοῦ τὴ χαρίζω τὴν πορσελάνουλα! Δὲν
ἔχεις νὰ φοβάσαι ἀπὸ μένα!

Καὶ τῶλεγα μ' ὅλη μου τὴν εὐκρί-
νεια τότε...

Ζ'.

"Ἡ Καμίλλη Πιερότ

"Υστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη αὐτὴ ἐπίσκε-
ψη, πέρασε κάμποσος καιρὸς, χωρὶς νὰ
ξαναπᾶω «ἐκεῖ πέρα». "Ο Ζάκ πῆγα-
νε πάντα κάθε Κυριακὴ καὶ περιτοιό-
ταν ὀλοένα τὸ δέσιμο τῆς γραβάτας του.

— Πηγαίνω κεῖ-πέρα, Δανιήλ!.. ἔ-
λεγε ὁ Ζάκ ταχτικά πρὶν ξεκινήσει.
"Ἐρχεσαι καὶ σύ;

— Εὐχαριστῶ, Ζάκ, ἔχω δουλειὰ, ἀ-
παντοῦσα ἐγὼ.

Κι' ὁ Ζάκ ἔφευγε βιαστικός, κι' ἐγὼ
ἔμενα μόνος μου κι' ἔγραφα τοὺς στί-
χους μου. Τόκανα αὐτὸ γιὰτὶ κάτι μού-
λεγε μέσα μου, ὅτι ἔτσι ἔπρεπε νὰ κά-
μω κι' ὅμως θὰ ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ πάω
νὰ περάσω καμμιὰν εὐχάριστη ὥρα στὸ
σπίτι τοῦ Πιερότ. "Ὅσπου ἀπαντοῦσα
πάντα στερεότυπα:

— Εὐχαριστῶ. Ζάκ, ἔχω δουλειὰ!

"Απὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ὁ Ζάκ δὲ μοῦ
εἶχε ξαναμιλήσει γιὰ τὴν Καμίλλη.
"Απὸ τὸ ὕψος του ὅμως, μάντευα ὅτι
τὰ πράγματα δὲν πῆγαιναν καὶ πολὺ
εὐχάριστα, γιὰτὶ κάθε βράδυ γύριζε λυ-
πημένος καὶ μελαγχολικός.

— Τί ἔχεις, Ζάκ; τὸν ρωτοῦσα ἐγὼ.
Καὶ κεῖνος μοῦ ἀπαντοῦσε ξερά-ξερά:

— Δὲν ἔχω τίποτα!
Κι' ὅμως ἐγὼ καταλάβαινα πὼς κάτι

εἶχε, καὶ μιὰ Κυριακὴ, τὴν ὥρα ποὺ
γύρισε ἀπὸ τὸν Πιερότ τοῦπιασα κου-
βέντα.

— "Ελα τώρα, Ζάκ, τοῦ εἶπα πιάνον-
τάς του τὰ χεῖρια του, πές μου τί ἔ-
χεις... Μήπως δὲ σ' ἀγαποῦνε πιά ἐκεῖ
πέρα;

— "Ε, ναι, δὲ μ' ἀγαποῦνε!.. ἀπάν-
τησε με μεγάλη θλίψη ὁ καϊμένος ὁ ἀ-
δελφός μου.

— Μὰ γιὰ πές μου, τί συμβαίνει; Μή-
πως ὁ Πιερότ δὲ σὲ θέλει πιά κι' εἶπε
στὴν Καμίλλη νὰ μὴν παρανοίγεται;

— "Οχι, Δανιήλ! "Ο Πιερότ μ' ἀγα-
πᾶ σὰν παιδί του. "Αλλὰ ἡ Καμίλλη
δὲ μοῦ δίνει πιά προσοχή. Προτιμᾷ κά-
ποιον ἄλλον...

— "Εχει γούστο νὰ προτιμᾷ ἐκεῖνον
με τὸ φλάουτο!

— "Οχι, Δανιήλ, αὐτὸς δὲ λογαριζέ-

ται. Αὐτὸς ὁ κάποιος εἶναι ἄλλος...
εἶναι... εἶσαι σύ!

Αὐτὸ ποὺ μούλεγε ὁ Ζάκ γιὰ δεῦτε-
ρη φορὰ, μούκανε ἐντύπωση. "Εσπευσα
νὰ τὸν βεβαιώσω ὅτι γελιέται, καὶ στὸ
τέλος ἀποφάσισα νὰ πάω μόνος μου στὴν
Καμίλλη, νὰ τῆς μιλήσω, νὰ τῆς πῶ
ὅτι ὁ Ζάκ τὴν ἤθελε γι' ἀρραδωνιαστικά
του, ὅτι ὁ Ζάκ ἦταν ἕνα παιδί με χρυ-
σὴ καρδιά κι' ὅτι εἶχε χρέος νὰ τὸν
θελήσει κι' αὐτὴ, γιὰτὶ δὲ θάδρισκε
καλύτερο παιδί σ' ὅλο τὸν κόσμο. Θὰ
τῆς τῆλεγα ὅλα κι' ἄς βλέπαμε ἂν θὰ
μᾶχοι.

Τὴν ἄλλη μέρα, χωρὶς νὰ πῶ τίποτα
τοῦ Ζάκ, ἔβαλα σ' ἐνέργεια τὸ σχέδιό
μου. Ντύθηκα, ξεκίνησα, καὶ σὲ λίγο
ἔμπαίνα στὸ μαγαζὶ με τὶς πορσελάνες.
"Ἦταν ἔρημο.

("Ακολουθεῖ) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Σ Π Ι Ρ Τ Ο Μ Ο Ν Α Χ Ο

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Γ'.

Πέρασε μισὴ ὥρα, μιὰ ὥρα, κι' ἀκόμα νὰ φανῇ "Ακεψιμᾶς. "Ἡ κυρὰ Γιάν-
ναῖνα ἄρχισε ν' ἀνησυχῇ.

«— Τί ἔγινε αὐτὰ τὸ παιδί; συλλογιζόταν. Μὴν κάθεται ὡς νὰ φτιάσῃ ὁ
μάστορας τὶς ρόδες;... "Ἡ μὴν τοῦτυχε τίποτα στὸ δρόμο;... Πρέπει νὰ πάω
νὰ ἴδῶ»

"Αλλὰ καθὼς ἐτοιμαζόταν νὰ φύγῃ, βλέπει ἀπὸ μακριὰ τὸν "Ακεψιμᾶ νὰ
ῥοχεται φορτωμένως στὸν ὥμο τὶς δυὸ ρόδες!

"Εσκυβε, ὁ κακομοῖρος, κάτω ἀπ' τὸ βάρος κι' ὁ ἴδρωτας ἔτρεχε ἀπ' τὸ
μέτωπό του ποτάμι.

Γι' αὐτὸ εἶχε ἀγῆσει. Ποῦ νὰ τρέξῃ, ποῦ νὰ περπατήσῃ με τέτοιο φόρ-
τωμα! "Εβγαίνει, ποῦ λένε, ἡ γλώσσα του κι' ἡ ψυχὴ του. Καὶ κάθε τόσο ἦταν
υποχρεωμένος νὰ στέκεται καὶ νὰ ξεφορτώνεται τὶς ρόδες, γιὰ ν' ἀνασαινῇ.
"Επειτα πάλι τὶς σήκωνε, τὶς φορτωνόταν κι' ἔξακολουθοῦσε τὸ δρόμο του.

— Μπά, κουταμάρα! φώναξε χωρὶς νὰ θέλῃ ἡ κυρὰ Γιάνναῖνα. Στὸν
ὥμο σου κουβάλησες τὶς ρόδες;... Καὶ πὼς δὲ μούσκασες!

"Ετοῦσε, τὸν βοήθησε νὰ ξεφορτώσῃ καὶ τοῦλεγε ὀλοένα:

— Μὰ, καϊμένε! ρόδες ἦταν αὐτές, με τᾶξόνι τους καὶ μ' ὅλα. "Ενα
κάρο πές. Δὲν τὶς ἔδενες μ' ἕνα σκοινὶ νὰ τὶς τραβήξῃς ὡς ἐδῶ; Θὰ κυλοῦσαν
μιὰ χαρὰ χωρὶς νὰ σὲ κουράσουν καθόλου. "Οχι ἔτσι στὸν ὥμο σου. Κοφίνι
ἦταν ἡ δεμάτι ἄχρεα;...

("Ακολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

Η ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΙΑ

Στὸ χωριό, στὸ Καρπενήσι
ἔχω στέλιγγα κουμπάρο.
Μιά μικρὴ τοῦχω βαφτίσει,
τὴν πεντάμορφη τὴ Μάρω.

Στὸ βουνὸ εἶν' ἀναθρεμμένη
καὶ στὰ ἔλατα ἀποκοιτοῦ.
Πῶς προζόβει κι' ὁμορφαίνει,
τῷχει ὁ στέλιγγας χαρὰ του.

Τὶ δουλειὰ νὰ πρωτοκάνει!
Τὸ ψωμί στὸ γάστρο ψένει,
κλεί τὰ πρόβατα στὴ σάνη,
κουβαλεῖ νερὸ καὶ πλένει.

Τὶ κοπέλλα προκομμένη,
τῷχει ἡ στάνη ὅλη χαράρι,
δὲν εἶχε ἄλλοτε ἰδωμένη
τέτοια προκοπὴ καὶ χάρι!

Τέτοια προκοπὴ καὶ χάρι
στὴ Μαρὶὺ ἔχει χαρίσει
τὸ βουνὸ καὶ τὸ θυμάρη
κι' ἡ ζωὴ ἔξω στὴ φύση.

M. A. Σ.

ΕΠΟΧΕΣ

Ἦτανε πολὺ ὁμορφὴ καὶ πολὺ γλυ-
κειὰ ἡ Κόρη ποὺ στάθηκε κάποια μέ-
ρα μπροστὰ στὸ φρουρὸ τῆς ἐρημωμέ-
νης πολιτείας. Καὶ δεῖλὰ τὸν ρώτησε:

— Μπορῶ νὰ μπῶ μέσα; Θέλω νὰ
κάμω καλὸ στὸν κόσμον.

— Ὅχι, κοπέλλα μου: ἐδῶ μέσα δὲ
μπαίνει κανένας. Μιά φορὰ μονάχα γε-
λάστηκα. Ἦρθε πρὶν ἀπὸ σένα ἕνας ρω-
μαλέος νέος, γεμάτος στολίδια καὶ δῶ-
ρα. Ἐλεγε πὼς μαζί του ἔφερνε πλού-
τη, φορέματα, ὁμορφιές. Θάνοιγε τὰ
παλὰτινα διάπλατα, θάκανε τίς σάλες
νὰ φωτιστοῦνε πλούσια, τοὺς ἀνθρώ-
πους νὰ χαροῦν καὶ νὰ γελάσουν εὐθυ-
μα τίς μεγάλες νύχτες. Μὰ ὅταν μπῆκε,
πλάκωσε ἡ ἐρήμωση. Τὰ δέντρα γυμνώ-
θηκαν, οἱ κάμποι ξεράθηκαν, ἀσπρίσαν
τὰ βουνὰ καὶ πλημμύρισαν τὰ ποτάμια.
Στοὺς δρόμους δὲν ἀκούοντανε πιά τὰ
εὐθυμα γέλια τῶν παιδιῶν ποὺ ζωντά-
νευαν τίς γειτονιές, μὲ τὰ τρελλά τους
παιχνίδια. Φρίκη καὶ ρίγη σκορπίστη-
καν παντοῦ.

— Καὶ οἱ γιορτές; τὰ δῶρα;

— Ἦρθαν οἱ γιορτές, ἀλήθεια! Μὰ
προηγῆθηκε δουλειὰ πολλὴ καὶ κόπω-
ση. Καὶ τίς διαδέχτηκε πάλι ἐργασία.
Τὶ κακὸς ξένος! Μὰς ἔκαμε νὰ δυσπι-
στοῦμε πολὺ...

— Μὰ ἐγὼ δὲ θὰ κάμω καλὸ σὲ κα-
νένα. Νὰ χαρῆς, ἀφῆσέ με νὰ μπῶ!

Ἦταν τόσο γλυκὸ τὸ γέλιο τῆς κι' ἡ
φωνή τῆς εἶχε μιὰ τέτοια θερμότητα, ποὺ ὁ
φρουρὸς δὲ μπόρεσε ν' ἀντισταθεῖ. Πα-
ραμέρισε καὶ τὴν ἀφῆσε νὰ περάσῃ.
Καὶ μόλις πᾶτῃσε αὐτὴ, σὰν νὰ πλώθη-
κε εὐλογία Θεοῦ στὴν παγωμένη πολι-
τεία. Λαλουδίσαν οἱ κήποι, χορτάρια-
σε ἡ γῆ, καὶ μύρα πλανήθηκαν στὴ φύ-
ση, ἔφτασαν στὰ σπίνια καὶ στίς ἀνθρώ-
πινες ψυχές. Ἀνοῖξαν τὰ περάθια καὶ
φάνηκαν γελαστές, χαρούμενες οἱ μορ-

φές τῶν ὁμορφῶν κοριτσιῶν, κι' οἱ δρό-
μοι πάλι ἀντήχησαν ἀπὸ γλυκὲς φωνές.
Οἱ διαβάτες δὲν τρέχουν πιά βιαστικοί
δίπως πρῶτα. Χαίρονται τὸν ἥλιο, ποῦρ-
θε σὰν μακρινὸς ξενιτευτὴς μαζί μὲ τὴν
ὁμορφὴ κόρη. Λαλουδία, χλόη, καρ-
ποί, ἀνεση, χαμόγελα, ξενοιασιά, γιορ-
τὴ στὴ φύση, πανηγύρι στίς ψυχές.

Κι' ἔπειτα ἦρθε κάποια ἀλλαγὴ μαζί
μὲ τὴν ἀφιξὴ κάποιου μελαχροίνου παλ-
ληκαριοῦ, ποὺ πέρασε ἀνεμπόδιστα τὴ
μεγάλῃ πύλῃ. Μιά χαύνωση πλάκωσε
τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς νάρκωσε τὰ μέλη.
Κι' ὅμως δούλευαν οἱ θεριστάδες, γιατί τὰ
κίτρινα στάχυα δὲν περιέμεναν, ἄλειθαν
οἱ μυλωνάδες, ἔκοβαν τὰ σταφύλια οἱ
τρυγητὲς καὶ κουραζόντανε πάντα οἱ
κηπουροί. Κι' ἄς κυλοῦσε ποτάμι ὁ ἰ-
δρώτας ἀπ' ὅλων τὰ μέτωπα, κι' ἄς
τοὺς πύρωναν οἱ καυτὲς ἡλιοσχιτίδες.

Γέμισαν οἱ ἀποθήκες γεννήματα, καρ-
πούς, ἔσοδετες. Ἀλλὰ ἡ κούραση ἦ-
ταν τόσο, ποὺ λαχταροῦσαν οἱ ἀνθρώ-
ποι μιὰ ἀνάσα ποὺ δὲν τοὺς ἔδινε ὁ καυ-

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΨΩΜΕΝΙΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μιά φτωχιά γυναίκα καθόταν μονάχη
τῆς στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, σ' ἕνα τα-
πεινὸ σπιτάκι. Τὸ ἐσωτερικὸ του ἦταν
ἄθλιο μὲ μοναχὰ τ' ἀπαραίτητα ἐπιπλα.

Ἕνα παλὶο κρεβάτακι μὲ φαγωμένες
στρογγυλὲς κολόνες, φευτστολισμένο μὲ
δυὸ κιτρινασμένες κουρτίνες: Ἕνα ξύλινο
κουτί γιὰ τὸ ψωμί: Ἕνα καρυδένιο σεντού-
κι, ποὺ ἀστραφεῖ ἀπὸ καθαριότητα, μὰ
ποὺ τὰ τρυπήματα τῶν σκουληκιῶν, τὰ
βουλωμένα μὲ κερί, ἔδειχναν τίς μακρο-
χρόνιες ὑπηρεσίες του: μιὰ πολυθρόνα,
μὲ χρώματα ξεθωριασμένα, τριμμένη ἀ-
πὸ τὴ χρήση τῆς γαργιάς—τῆς πεθαμέ-
νης δὲν τοῦ χρόνιου: Ἕνα ροδίνι λεῖο ἀπ'
τὴ δουλειά... τίποτ' ἄλλο!

Ἄ, παρ' ὀλίγο νὰ ξεχάσουμε μιὰ
κουνίτσα κατακαίνουργη, στολισμένη μὲ
ἀγάπη, σκεπασμένη μὲ μιὰ ὁμορφὴ κου-
βερτίτσα μὲ φραμπαλάδες, κεντημένη
ἀπ' τὴν ἀκούραστη βελόνα τῆς μητέρας
ποὺ στολίζει τὸ προσωπάκι τοῦ μικροῦ
λῆ της Χριστοῦ.

Ὅλος ὁ πλοῦτος τοῦ φτωχοσπιτοῦ ἦ-
ταν ἐκεῖ συγκεντρωμένος.

Τὸ παιδί τοῦ δήμαρχου ἢ τοῦ πάρε-
δρου δὲ θάχε μαλακότερο κρεβάτι. Ἄ-
για σπατάλη, γλυκειὰ τρέλλα τῆς μητέ-
ρας, ποὺ στερεῖται τὸ πᾶν γιὰ νὰ δώσῃ
λίγη ἀνεση μὲς στὴ φριχτὴ ἀθλιότητα,
στὸ λατρευτό της παιδί.

Αὐτὸ τὸ λίκνο ἔδινε μιὰ γιορτάσιμη
νότα στὴ στενὴ καλύβα: ἡ φύση ποὺ λυ-
πάται τοὺς δύστυχους, γέμιζε τὴ γυμνό-
τητά της μὲ τούφες ἀπὸ ἀγριοτριαντα-
φυλλιές καὶ βελουδένια βρύα. Καλόκαρ-
δα φυτὰ, γεμάτα εὐσπλαχνία, ἀν' κι' ἔ-

τερὸς ἥλιος, οἱ σκονισμένοι δρόμοι κι' ὁ
θολωμένος μονότονος οὐρανός. Λαχτα-
ροῦσαν μιὰ λύτρωση ἀπὸ τὴν καλοκαι-
ριατικὴν πλήξη, λίγη γαλήνη.

Καὶ τᾶφερε αὐτὰ ἕνας χλωμὸς νέος
μὲ σκοτεινὰ ὑγρά μάτια, μὲ λυπημένη
ἀλλὰ γλυκύτατη ὄψη. Κι' ἄλλαξαν ὅλα.
Λίγες σταγόνες ἔκαμαν τὴ διψασμένη
γῆ νάνασάνη μὲ ἀπέλαυσή καὶ νὰ σκορ-
πίσῃ ἕνα ἄρωμα ὑπέροχο. Ἐκαμε τὰ
δέντρα νὰ λάμψουν, ξεπλυμένα, καθά-
ρια. Κι' ὁ οὐρανὸς πῆρε ἕνα γαλάζιο
χρῶμα πιὸ ἔντονο, ποὺ τὸ δυνάμωναν κά-
ποια πουπουλένια συννεφάκια. Στάλαζε
μελαγχολία στίς ψυχές καὶ κάθησαν,
κι' ἀναθυμήθηκαν τὰ παλιά τους οἱ ἀν-
θρώποι, ἔθεσαν χαρὲς καὶ λύπες. Μὰ
ὅλα ἦταν γλυκά, μαλακά, κι' ἄς ἦτα-
νε θλιβερά...

Κι' ἡ ζωὴ ἀκολουθοῦσε πάντα τὸ
δρόμο της, κι' οἱ ἐποχὲς διαδεχόταν ἡ
μιὰ τὴν ἄλλη, κι' οἱ ἀνθρώποι μόνο ἄλ-
λαζαν. Γεννιόνταν, μεγάλωναν, πέθαι-
ναν...

ΕΛΕΝΗ ΡΕΣ-ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ

μοιζαν μὲ παράσιτα, βούλωναν τίς τρύ-
πες τῆς στέγης. Κάνοντάς τὴν ὁμορφὴ
σὰν κοφινάκι ἀνθοστόλιστο. Κι' ἐμποδί-
ζοντας τὴ βροχὴ νὰ πέφτῃ στὴν κούνια.

Τὰ περιστέρια στὸ παράθυρο τιτίδι-
ζαν φαειδρὰ ὡς δτου ἀποκοιμιόταν τὸ
παιδάκι.

Ἦταν λοιπὸν φτωχικὸ τὸ σπιτάκι, μὰ
ὄχι θλιβερό.

Ἡ μητέρα τοῦ Χάνς ποὺ ὁ ἀντρας
τῆς εἶχε σκοτωθεῖ καὶ στὸν πόλεμο, ζοῦ-
σε κουτσά-στράβὰ μὲ τὰ λαχανικά τοῦ
κήπου τῆς καὶ τὰ κέρδη ἀπ' τὸ ροδίνι
τῆς. Λίγα πράγματα βέβαια, μὰ τοῦ Χάνς
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτα... Αὐτὸ ἦταν ἀρ-
κετό!...

Βέβαια ἦταν μιὰ γυναίκα θεοφοβού-
μενη καὶ θρήσκα, ἡ μητέρα τοῦ Χάνς.
Προσευχότανε, ἔργαζότανε, ἦταν ἐνάρε-
τη, μὰ ἔκανε ἕνα κρῖμα... καμάρωνε
πολὺ τὸ γιό της.

Αὐτὸ συμβαίνει καμμιά φορὰ. Βλέπον-
τας οἱ μητέρες αὐτὰ τὰ ὁμορφα ροδαλὰ
παιδάκια, μὲ τὰ χερὰκια τὰ στολισμένα
μὲ λακκάκια, μὲ τὸ ἀσπρο λεῖο δέρμα,
τὸ ροδίνι ποδαράκια, φαντάζονται πὼς
τοὺς ἀνήκουν γιὰ πάντα. Μὰ ὁ Θεὸς
δὲν δίνει τίποτα, μοναχὰ δανεῖζει, καὶ
σὰν ἕνας πιστωτὴς λησμονημένος, ἔρχε-
ται καμμιά φορὰ νὰ ξαναζητήσῃ τὴν
τοῦ χρωστᾶνε.

Ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ δροσερὸ λουλούδι βγῆ-
κε ἀπ' τὸ κλωνί της, ἡ μητέρα τοῦ
Χάνς φαντάστηκε πὼς τὸ γέννησε. Κι'
ὁ Θεὸς ἀπ' τὸ βάθος τοῦ Παραδείσου του,
στὸν γαλάζιο ὅλο τὸν ἀστροσπαρμένο,
ποὺ παρατηρεῖ ὅ,τι γίνεται στὴ γῆ, κι'

ἀκούει στὴν ἄκρη τοῦ ἀπέραντου, τὸν
κρότο ποὺ κάνει τὸ σφυρὶ τῆς χλόης
βγαίνοντας, δὲν τὸ εἶδε μ' εὐχαρίστηση.

Κι' ὁ Χάνς ἀρρώστησε ὁ πυρετὸς
τὸν φλόγιζε, κοντανάσαινε μὲ τὸ λάρυγ-
γα σφυρμένο. Εἶχε διφθερίτη, τὴ φρι-
χτὴ ἀρρώστια, ποὺ κοκκινίζει τὰ μάτια
σὲ τόσες μητέρες, σὲ τόσοι πατέρες...

Ἡ δύστυχη γυναίκα σ' αὐτὸ τὸ θέα-
μα ἐνίκησε ἕναν ἀφάνταστο πόνο.

Θάδανε σίγουρα σὲ καμμιά ἐκκλησιά
τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ντυμένη μὲ
μαῦρα, ὀρθὴ κάτω ἀπ' τὸ σταυρὸ. μὲ τὸ
στήθος ἀνοιχτὸ καὶ τὴν καρδιὰ ματωμέ-
νη, ποὺ τὴν τρυπάνε ἑπτὰ ἀσημένια βέ-
λη, τρία ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, τέσσαρ' ἀπ'
τὴν ἄλλη. Μ' αὐτὸ θέλουν νὰ δείξουν,
πὼς δὲν ὑπάρχει τρομερότερη ἀγωνία,
ἀπ' τὴ μητέρα ποὺ βλέπει νὰ πεθαίνει
τὸ παιδί της.

Κι' ὅμως ἡ Παναγία πίστευε στὴν αἰ-
ωνιότητα τοῦ Ἰησοῦ κι' ἤξερε πὼς ὁ
γιός της θ' ἀναστήθῃ.

Μὰ ἡ μητέρα τοῦ Χάνς δὲν εἶχε αὐ-
τὴ τὴν ἐλπίδα.

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ἀρρώστιας
τοῦ Χάνς, ξαγρυπνώντας, ἡ μητέρα μη-
χανικὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ γνέθῃ, κι' ὁ
κρότος τοῦ ροδανιοῦ τῆς ἀνακατεῦταν
μὲ τὸ ρόγχο τοῦ ἐτοιμοθανάτου. Ἄν οἱ
πλούσιες βρίσκουν περίεργο, πὼς μιὰ μη-
τέρα μπορεί νὰ γνέθῃ δίπλα στὸ νεκρί-
κὸ κρεβάτι τοῦ παιδιοῦ της, εἶναι γιατί
δὲν ξέρουν τί ἀφάνταστα βασανιστήρια
κλείνει ἡ φτώχεια γιὰ τὴν ψυχὴ... Ἀλί-
μονο!... Δὲν τσακίζει μόνο τὸ κορμί,
τσακίζει καὶ τὴν καρδιά...

Κι' ἐγεννε κλωστὴ γιὰ τὸ σάβανο τοῦ
μικροῦ λῆ της Χάνς. Δὲν ἤθελε μὲ με-
ταχειρισμένο πανὶ νὰ διπλώσῃ τ' ἀγα-
πημένο σῶμα του, κι' ἀφοῦ δὲν εἶχε λε-
πτὰ, ἐγεννε, ἐγεννε στὸ ροδίνι τῆς, μὲ
μιὰ ὑπέρτατη ἐνεργητικότητα.

Μὰ δὲν περνοῦσε τὴν κλωστὴ στὰ χεῖ-
λια τῆς σὰν πάντα ἔσπεφταν ἄρκετα δά-
κρυα ἀπ' τὰ μάτια τῆς γιὰ νὰ τὴν βρέξουν.

Στὸ τέλος τῆς ἑκτῆς ἡμέρας, ὁ Χάνς ξε-
φύχθηκε. Θέλεις τυχερά, θέλεις ἀπὸ συμ-
πάθεια; Ἡ γιρλάντα ἀπ' τὴν ἀγριοτριαν-
ταφυλλιά, ποὺ στολίζει τὴν κούνια, μαρά-
θηκε, κιτρινίστηκε, ξεράθηκε κι' ἀφῆσε τὸ
στερνὸ της λουλούδι νὰ πέσῃ στὸ κρεβάτι.

Σὰ βεβαιώθηκε ἡ μητέρα πὼς ἡ πνοὴ
ἔσβωσε γιὰ πάντα ἀπ' τὰ χεῖλη, ποὺ τὸ
ἱριδόχρωμα τοῦ θανάτου ἀναπλήρωνε τὸ
ρόδινο τῆς ζωῆς, σκέπασε μὲ τὴν ἄκρη
τοῦ σεντονιοῦ, τὸ λατρευτό κεφαλάκι,
πῆρε τὸ πακέτο μὲ τὸ νῆμα κάτω ἀπ'
τὴν μασχάλη, καὶ πῆγε στὸ σπῖτι τοῦ ὁ-
φαντή.

— Ὑφαντή, τοῦ εἶπε, νὰ νῆμα ἴσιο,
λεπτὸ καὶ δίχως κόμπους. Ἡ ἀράχνη
δὲν γνέθει λεπτότερα στίς γωνιές τοῦ
ταβανιοῦ. Ὑφανέ μου γοργὰ μιὰ πῆχη,
ὑφανέ μου πανὶ ἀπαλὸ κι' αἰθέριο σὰν
τὰ πανιά τῆς Ὀλλανδίας...

Ὁ ὕφαντὴς κάθισε στὸν ἀργαλειό
του, πέρασε τὸ νῆμα, ἔδεσε τοὺς κόμ-
πους κι' ἄρχισε νὰ ὑφαίνει γοργὰ καὶ
ταχτικά: καὶ στὸ τέλος βγῆκε ἕνα πανὶ
τόσο λεπτὸ, σὰν τὸ πουκαμισάκι μιᾶς ἀρ-
χιδουκίσσας, ἢ σὰν τᾶγιο πανὶ ποὺ ὁ ἱε-
ρέας σκουπίζει τὸ δισκοπότηρο στὸ ἅγιο
βῆμα...

Ὅταν τὸ νῆμα τέλειωσε, ὁ ὕφαντὴς
ἔδωσε τὸ ὕφασμα στὴν ἀμοιρὴ μητέρα
καὶ τῆς εἶπε — γιατί τᾶχε ὅλα καταλά-
βει ἀπ' τὸ ἀπόλυτα ἀπελπισμένο ὕφος
τῆς δύστυχης...

— Ὁ γιός τοῦ Αὐτοκράτορα ποὺ πέ-
θανε τὸν περασμένο χρόνο, μικροῦλι
στίς φασιές, δὲ διπλώθηκε, στὴ μικρὴ
ἐβένινη κασίτσα του μὲ τᾶσημένα καρ-
φιά, μ' ἕνα ἀπαλότερο καὶ λεπτότερο
πανί...

Πῆρε ἡ μητέρα τὸ ὕφασμα καὶ τρά-
βηξε ἀπ' τὸ ἀδυνατισμένο της δάχτυλο
ἕνα στενὸ χρυσὸ δαχτυλίδι.

— Καλέ μου ὕφαντή, τοῦ εἶπε, πάρε
αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι, εἶναι ἡ βέρα μου,
τὸ μοναδικὸ χρυσάφι ποὺ εἶχα στὴ
ζωή μου.

Ὁ κα' ὁς ὕφαντὴς δὲν ἤθελε νὰ τὸ
δεχθῇ.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπ' τὴ βέρα μου
ἐκεῖ ποὺ πάω. Γιατί ναι, τὸ νιώθω κα-
λά, τὰ χέρια τοῦ Χάνς μὲ τραβᾶνε
στὴ γῆ...

Πῆγε ὕστερα στὸν ξυλουργὸ καὶ τοῦ
εἶπε:

— Μάστορη, πάρε καλόκαρδα δρῦ ποὺ
νὰ μὴ σαπίζει καὶ ποὺ τὰ σκουλήκια νὰ
μὴ τὴν τρυπάνε, καὶ φτιάσε μου μὲ πέν-
τε σανίδες καὶ δυὸ σανιδάκια μιὰ κάσσα
σ' αὐτὸ τὸ μέτρο...

Ὁ ξυλουργὸς πῆρε τὸ πριόνι καὶ τὴν
πλάνη, στερέωσε τίς σανίδες κι' ἄρχισε
νὰ χτυπᾶ μὲ τὸ ξυλῆνιο τοῦ σφυρὶ πᾶ-
νω στὰ καρφιά μαλακά, γιὰ νὰ μὴ χῶ-
σῃ τίς μυτερές τους ἄκριες στὴν καρδιά
τῆς μάνας πιότερο παρὰ στὸ ἔξω.

Ὅταν ἡ δουλειὰ τελείωσε, θάλεγε
κανεῖς—τόσο ἦταν κομψὸ καὶ περιποιη-
μένο, — πὼς τῷθελαν κουτάκι γιὰ χρυσα-
φικά καὶ νταντέλες.

— Ξυλουργέ, ποὺ μοῦφτιαξες ἕνα τό-
σο ὁμορφὸ φέρετρο γιὰ τὸ μικροῦλῆ μου
τὸ Χάνς, σοῦ δίνω τὸ σπῖτι μου καὶ
στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ μὲ τὸ περβολά-
κι, καὶ τὸ πηγάδι μὲ τὴν κληματαριά.
Δὲ θὰ προσμένῃς καὶ πολὺ.

Μὲ τὸ σάβανο καὶ τὸ φέρετρο κάτω
ἀπ' τὴν μασχάλη—τόσο μικροῦλι ἦτανε,
—πῆγαινε μέσ' ἀπ' τοὺς δρόμους τοῦ
χωριοῦ, καὶ τὰ παιδιὰ, ποὺ δὲν ἐνιωθάν
τί εἶναι ὁ θάνατος, ἔλεγαν:

— Κοίταξε, ἡ μητέρα τοῦ Χάνς, τί
ὁμορφὸ κουτί τοῦ πηγαίνει, μὲ παιχνί-
δια τῆς Νυρεμπεργῆς! Θάναί σίγουρα
μιὰ πόλη μὲ τὰ ξυλῆνια βερνικωμένα
τῆς σπιτάκια, τὸ καμπαναριό τῆς, τοὺς
πύργους τῆς, τὰ δέντρα καὶ τοὺς πευ-

κοφυτεμένους περιπάτους τῆς. Ἡ θάχνη
μέσα κανένα ὁμορφὸ βιολεὶ μὲ τὸ δοξάρι
καὶ τίς χορδὲς ἀπὸ ἀλόγου τρίχες. Ἀχ,
νᾶχαμε κι' ἐμεῖς ἕνα τέτοιο κουτί!...

Κι' οἱ μητέρες τους, κιτρινίζοντας, τὰ
φιλοῦσαν καὶ τὰ σῶπαιναν:

— Ἀπρόσεχτα παιδιὰ, τί λόγια εἶν'
αὐτὰ ποὺ λέτε; Μὴ ζηλεύετε τὸ κουτί
μὲ τὰ παιχνίδια, τὸ κουτί μὲ τὸ βιολεὶ
ποὺ τὸ κρατοῦσε κλαίγοντας κάτω ἀπ'
τὴν μασχάλη. Πάντα θὰ τῷχετε ἀργὰ τὴ
γρήγορα, κακόμοιρα...

Ὅταν ἡ μητέρα γύρισε, πῆρε τὸ μι-
κροσκοπικὸ λείψανο τοῦ γιοῦ τῆς κι' ἄρ-
χισε νὰ τοῦ κάνει τὴν στερνὴ τουαλέττα
ποὺ πρέπει κανεῖς νὰ προσέχῃ πολὺ,
γιατί εἶναι γιὰ τὴν Αἰωνιότητα...

Τῶντσε μὲ τὰ κυριακάτικα ρουχαλά-
κια του, τὸ μεταξωτὸ του φουστάνι καὶ
τὸ γουνένιο παλτουδάκι, γιὰ νὰ μὴν
κρυώνει στὸ παγωμένο μέρος ποὺ θὰ
πῆγαινε. Τοποθέτησε δίπλα του τὴν κού-
κλα μὲ τὰ σμάλτινα μάτια, ποὺ τὴν ἀγα-
ποῦσε τόσο καὶ πάντα δίπλα του τὴν ξά-
πλωνε... Μὰ τὴ στιγμή ποὺ θὰ δίπλω-
νε μὲ τὸ σάβανο τὸ κορμάκι—ποὺ τοῦ-
χε δώσει χίλιες φορὲς τὸ ὕστατο φιλὶ
—εἶδε πὼς ἔχασε νὰ βάλῃ στὸ πεθα-
μένο παιδάκι τὰ ὁμορφα κόκκινα παπου-
τσάκια του.

Ἐψάξε στὴν κἀμαρα, γιατί πονοῦσε
νὰ βλέπῃ γυμνὰ αὐτὰ τὰ ποδαράκια ποὺ
ἄλλοτε ἦταν τόσο ζεστά, τόσο ροδίνια,
καὶ τώρα τόσο παγωμένα, τόσο χλωμά...
Ἀλλὰ σὰν ἔλειπε, τὰ ποτινίκια εἶχαν
βρεῖ κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι. τὰ παπού-
τσια, κι' ἀφοῦ δὲν εἶχαν ἄλλη τροφή,
δάγκωσαν, ἐτριψαν σὲ κομμάτια τὸ δέρ-
μα τους.

Ἦταν ἕνας ἀδόσταχτος πόνος γιὰ τὴν
μητέρα νὰ βλέπῃ τὸ παιδάκι τῆς νὰ πη-
γαίνει ξυπόλυτο στὸν ἄλλο κόσμο. Ὅ-
ταν ἡ καρδιά δὲν εἶναι πιά παρὰ μιὰ
πληγὴ, φτάνει νὰ τὴν ἀγγίξῃς μονάχα
γιὰ νὰ ματώσῃ.

Ἐκλάψε μπροστὰ στὰ παπούτσια.
Ἀπ' τὸ φλογόκοκκιο στερεμένο μάτι,
ἕνα δάκρυ ἀνᾶβλυνε ἀκόμα.

Πὼς νὰ πάρῃ παπούτσια γιὰ τὸν Χάνς.
ἀφοῦ εἶχε δώσει τὸ δαχτυλίδι τῆς καὶ
τὸ σπῖτι... Αὐτὴ ἡ σκέψη τὴν βασάνιζε,
μὰ μὲ τὴν συλλογὴ τῆς ἦρθε μιὰ ἰδέα...

Στὸ καλυδάκι ὑπῆρχε ἕνα καρβέλι ὁ-
λόκληρο, γιατί ἀπὸ καιρὸ ἡ δύστυχη,
χορτάτῃ μὲ τὴν πείνα τῆς, δὲν ἔτρω-
γε πιά.

Ἐτριψε τὸ καρβέλι. Ναι, θυμήθηκε
πὼς ἄλλοτε μὲ τὴν ψύχα, γιὰ νὰ δια-
σκεδάσῃ τὸν Χάνς, τοῦ ἔφτιανε περιστέ-
ρια, παπάκια, κόττες, τσόκακα κι' ἄλ-
λα μικροπράγματα. Ἐβάλε τὴν ψύχα
στὴν παλάμη τῆς, κι' ἄρχισε νὰ τὴν
πλάθῃ μὲ τὸ μεγάλο δάχτυλο, βρέχον-
τάς τὴν μὲ τὰ δάκρυά της.

Ἐκανε ἕνα ξευγάρι παπουτσάκια, τὰ
φόρεσε στὰ γαλαξόσταχτα ποδαράκια τοῦ

παιδιού, και τόνεισε στο φέρετρό του. Όταν έλυσε την ψύχα, ένας φτωχός πρόβαλε στο κατώφλι ντροπαλός, ζητώντας φώμι· του κάναε νόημα με το χέρι να φύγει.

Ο νεκροθάφτης ήρθε να πάρη το κουτί και τόνεισε σε μια γωνιά στο κοιμητήριο, κάτω από μια ανθισμένη, άσπρη τριανταφυλλιά.

Ο αγέρας ήταν γλυκός, γεμάτος αρώματα, δεν έβρεχε, ή γή ήταν στεγνή κι έτσι μια παρηγοριά χύθηκε στην καρδιά της μάνας, σά σκέφθηκε πως δεν θα περνούσε ο μικρούλης Χάνς τόσο άσχημα την πρώτη νύχτα στο μνήμα...

Ξαναγυρίζοντας στο μοναχικό της σπίτι, τοποθέτησε το άδειανό λίκνο δίπλα στο κρεβάτι της, ξαπλώθηκε, κοιμήθηκε.

Τό σώμα, τσακισμένο, υπέχωρυνε. Στόν ύπνο της είδε ένα όνειρο, ή τούλάχιστο της φάνηκε πως ήταν όνειρο. Πρόβαλε ο Χάνς ντυμένος όπως στήν κόσσα του, με τό κυριακάτικο φουστάνι και τή γουνένια μπερτίτσα, πού άσπριζε σά μεγάλος κύκνος. Στά χέρια του κρατούσε τήν κούκλα με τά σμάλτινα μάτια, και στά πόδια του φορούσε τά ψωμένα παπούτσια. Άκουμπωσε πάνω σέ δύο σύγνεφα, γύρω του φεγγοβολούσαν τστέρια και τρεμόλαμπε τό μισοφέγγαρο. Δεν είχε όμως αυτό τό φωτοστέφανο πού ο θάνατος χαρίζει στους μικρούς άθώους, γιατί σά βάλουν ένα μικρό παιδί στή γή, βγαίνει ένας άγγελος...

Τά τριαντάφυλλα του παραδείσου δεν άνθιζαν στά χλωμά του μάγουλα, τά βαμμένα με τή λευκότητα του θανάτου δάκρυα κυλούσαν άπ' τά μακριά ξανθά του τσίνορα, πνιχτοί λυγμοί φούσκωναν τό στηθάκι του.

Η όπτασία χάθηκε κι' ή μητέρα ξύπνησε πνιγμένη στόν ιδρώτα. Ένθουσιασμένη πού είδε τό γιό της, τρομαγμένη πού τόν ξαναείδε τόσο θλιμμένο. Μά ήσύχασε λέγοντας:

— Τό μικρούλη μου τό Χάνς, άκόμα και στόν Παράδεισο δεν μπορεί νά με ξεχάση.

Τήν άλλη νύχτα ή όπτασία ξαναφάνηκε. Ο Χάνς ήταν άκόμα πιδ θλιμμένος, πιδ ισχνός...

Η μητέρα του άπλωσε τά χέρια της φιλυρίζοντας:

— Γλυκό μου παιδί, παρηγορήσου· μή στενοχωριέσαι στόν ούρανό, θάρρω νά σέ ξαναδρω...

Τήν τρίτη νύχτα ο Χάνς ξαναγύρισε. Θρηνούσε κι' αναστέναζε πιδτερο άπ' τίς άλλες φορές. Κι' έφυγε πλέκοντας τά χεράκια του με ίκεσία. Δεν είχε πιδ τήν κούκλα του, μά φορούσε πάντα τά ψωμένα παπουτσάκια.

(Τό τέλος στο έρχόμενο)

(Theophile Gautier)

ΛΙΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ANDRÉ BRUYÈRE

— Συνέχεια από τό προηγούμενο —

— "Ω! Έκαμαν τά παιδιά.

Ο παπάς, άμείλικτος, εξακολούθησε:

— Για τήν μεγάλη ευεργεσία πού σάς έκαναν, δείξατε τήν πιδ μαύρη άχαριστία. Κι' έγώ είχα βασίσει τόσες έλπίδες σέ σάς. Έλεγα στόν έαυτό μου ότι ο καλός Θεός έστειλε σάς, τά άθώα παιδιά γιά νά με βοηθήσετε νά συμφιλιώσω τούς δύο καλούς ανθρώπους. Και νά πού ή κακή σας διαγωγή· τούς χωρίζει άκόμη περισσότερο, και τά δικά σας σφάλματα τά αποδίδει ο ένας στόν άλλον. Μά τήν αλήθεια, είσθε έντελώς άκαρδα παιδιά.

Η λέξη αυτή πληγώνει βαθεία τήν

«Ο παπάς κάθησε και τά παιδιά μαζεύτηκαν γύρω του».
(Σελ. 523, στ. β').

καρδιά τών ενόχων. Η Μαγδαληνή πρώτη πέφτει στά γόνατα κι' έλοι τήν μιμούνται. Δεν άκούγονται πιδ παρά θρήνοι και λυγμοί.

— Έλάτε, ήσυχάστε, λέει ο παπάς συγκινημένος, άπό μια τόσο ειλκρινή μετάνοια. Τώρα πρέπει νά επανορθώσετε τά σφάλματά σας, δεν είναι έτοι; Δεν τό θέλετε και σείς αυτό τό πράγμα;

— Ναι, ναι, λέει ο χορός ήλεκτρισμένος. Βοηθήστε μας, σάς παρακαλούμε. Με σάς θά μάς φανή πιδ εύκολο.

— Για νά ιδούμε, λέει ο λαμπρός άνθρωπος, ποιός είναι καλύτερος τρόπος; Η καρδιά σας δεν σάς τό λέει;

Σκέπτονται, κι' ύστερα ή Μαγδαληνή λέει:

— Πρώτα άπ' όλα πρέπει νά τούς ζητήσουμε συγγνώμη.

— Κι' έπειτα, λέει ο Παύλος, πρέπει νά δικαιώσουμε τήν θεία, στά μάτια του θείου και τόν θείο στά μάτια της θείας.

Τό πρόσωπο του παπα άκτινοβολεί.

— Δεν έχω λοιπόν άδικο, λέει, όταν επικαλούμαι τά καλά σας αισθήματα.

— Όχι, λέει σοβαρά ο Γιαννάκης. Ευχαριστούμε πολύ, αιδεσιμώτατε, πού μάς άνοίξατε τά μάτια. Άπό μάς τώρα εξαρτάται νά φανούμε καλοί. Θά μάς βοηθήσετε, δεν είναι έτσι;

— Βεβαιότατα, αγαπητά μου παιδιά, αλλά βλέπω ότι ή καρδιά σας θά σάς δείξη, τι πρέπει νά κάνετε, χωρίς νά σάς τό πω έγώ, κι' είμαι πολύ εύτυχής γι' αυτό.

«Όλων τά πρόσωπα έγιναν σκεπτικά.

— Αιδεσιμώτατε, είπε στό τέλος ή Μαγδαληνή, μπορείτε νά ύπολογίζετε σέ μάς. Θά προσπαθήσουμε νά κατανικήσουμε τά έλαττώματά μας και νά σάς βοηθήσουμε στό μεγάλο σας έργο. Γνωρίζουμε ότι έχουμε έδω-πέρα νά εκτελέσουμε ένα καθήκον: νά προσπαθήσουμε νά συμφιλιώσουμε τούς συγγενείς μας, κι' αυτό τό πράγμα θά τό επιδιώξουμε μ' όλη μας τή δύναμη.

— Ναι, λέει ένεργητικά ο Γιαννάκης, όλες μας οι προσπάθειες θά είναι γι' αυτόν τόν σκοπό.

— Ναι, ναι, φωνάζουν όλα τά παιδιά μαζί.

Στά μάτια του παπα λάμπουν δάκρυα χαράς.

— Θά γίνουμε πραγματικά οι άπεσταλμένοι του Θεού, δηλώνουν τά παιδιά.

— Έμπρός λοιπόν, λέει ο Παύλος.

Και ξαναπαίρνουν τό δρόμο γιά τό σπίτι, με βήμα αποφασιστικό. Συνεννοούνται με χαμηλή φωνή. Ο παπάς τούς άκολουθεί τρισευτυχισμένος.

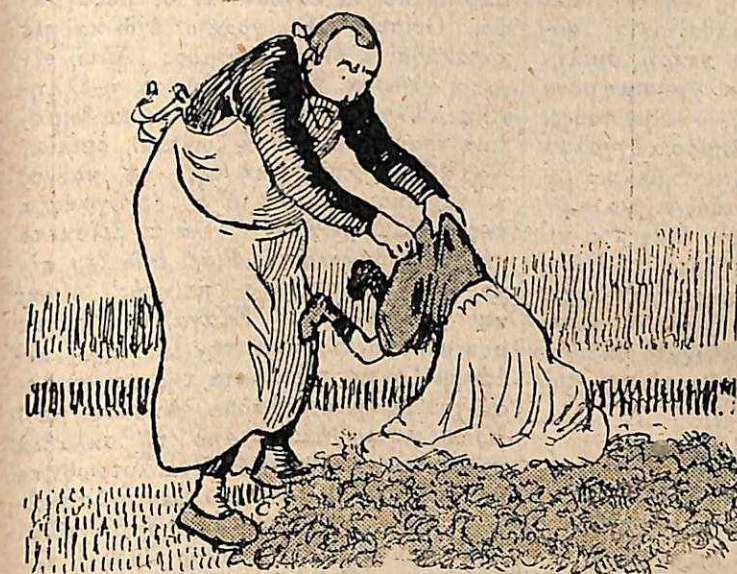
Φθάνουν σέ κατάλληλη στιγμή. Ο θεός Βαρνάβας κάθεται άκόμη στήν πολυθρόνα του, μπροστά στήν είσοδο, κι' ή θεία Άγλαΐα διευθύνεται γιά τό σπίτι. Ο Γιαννάκης τήν πλησιάζει και τήν παρακαλεί νά πάη μια στιγμή κοντά τους.

«Έτσι όλοι βρίσκονται μαζεμένοι μπροστά στήν είσοδο. Ο Σουλπίκιος κι' ή Πουλχερία βγάδουν τό κεφάλι τους άπό τά παράθυρα. Οι μεγάλοι είναι περίεργοι νά ιδούν τί θά συμβή. Άλλ' οι μικροί δεν διστάζουν καθόλου. Ο Παύλος πρώτος προχωρεί επί κεφαλής τών αδελφών του, και με μια φωνή πού τρέμει λιγάκι, λέει στόν θείο Βαρνάβα:

— Κύριε, έσφαλα πολύ άπέναντί σας κι' έγώ κι' οι άδελφοί μου. Σάς παρακαλούμε νά μάς συχωρέσετε.

Κρατάει τό καπέλλο του στά χέρια του, καθώς κι' οι άδελφοί του κι' όλοι περιμένουν σιωπηλοί τήν άπάντηση του θείου. Ο θεός Βαρνάβας φαίνεται έκπληκτος και κάπως συγκινημένος.

— Σέ συχωρώ, παιδί μου, λέει τέλος, σάς συχωρώ όλους.

«Ο Σουλπίκιος τρέχει και, άρπάζοντάς τον άπό τό πανταλόνι...» (Σελ. 535, στ. γ').

— Ευχαριστώ, κύριε, λέει ο Παύλος. Θά προσπαθήσουμε στό μέλλον νά φανούμε καλύτεροι. Άλλά θέλουμε και κάτι άλλο άκόμη νά σάς πούμε.

Αυτό είναι πιδ δύσκολο γιά νά τό εκφραστή ο Παύλος. Άλλ' ώστόσο τό κατορθώνει.

— Δεν είναι τό λάθος της θείας μας, πού κάνουμε άταξίες. Αυτή είναι πιδ καλή μαζί μας, άλλ' έμεις είμαστε σ' αλήθεια πάρα πιδ κακά παιδιά, κι' αυτό κάνει νά τήν κατακρίνουν άδικο... κι' αυτό μάς κάνει πιδ μεγάλη λύπη. Ο θεός Βαρνάβας αισθάνεται μεγάλη συγκίνηση γι' αυτά τά λόγια, άλλ' άπαντά άμέσως.

— Δεν θέλω νά φανώ λιγότερο γενναίος από σένα, μικρέ μου.

Και γυρίζοντας στή θεία Άγλαΐα λέει: — Έξαδέλφη μου, σάς παρακαλώ νά με συχωρέσετε. Σάς έκρινα άσχημα.

Η θεία Άγλαΐα είναι πιδ συγκινημένη και δεν μπορεί ν' άπαντήσει. Άλλωστε νά πού ή Μαγδαληνή, προχωρεί κι' αυτή με τή σειρά της, κατακρίνει άλλ' άποφασισμένη και της λέει:

— Σάς παρακαλούμε νά μάς συχωρέσετε, τίς άδελφές μου και μένα, είμαστε πιδ λυπημένες, πού σάς κάναμε νά στενοχωρηθήτε.

Αντί γι' άλλη άπάντηση ή θεία Άγλαΐα, τήν παίρνει στήν άγκαλιά της και τήν φιλεί, καθώς και τίς άδελφές της. Έτσι σφιγμένα γύρω άπό τή θεία τά τρία κοριτσάκια, λένε με μια φωνή:

— Δεν είναι ο θεός Βαρνάβας κακός. έμεις είμαστε, έμεις μονάχα.

Αντί γι' άλλη άπάντηση, ή θεία Άγλαΐα κοιτάζει τόν θείο Βαρνάβα και χαμογελάει.

Η Πουλχερία άπό τό παράθυρό της κλαίει. ο Σουλπίκιος, βιάζει τόν έαυτό

του γιά νά μ'ήν κάνη τό ίδιο, ο παπάς όμως σφουγγίζει τά ματογυάλια του. «Ολοι είναι συγκινημένοι. Ο θεός Βαρνάβας κοιτάζει τ' άγρία.

— Μου φαίνεται, λέει, στό τέλος ότι κατά βάθος αξίζετε περισσότερο άπ' ό,τι φαίνεσθε.

Ο Γιαννάκης πιάνει τό χέρι του θείου.

— Είναι ο μπαμπάς μας πού μάς λείπει, λέει τρυφερά. Για φαντασθήτε πολεμάει τώρα και τέσσερα χρόνια. Λοιπόν κι' έμεις έγινουμε διαδόλοι.

Ο θεός Βαρνάβας, βλέπει τέσσερα σγουρόμαλλα κεφάλια νά τόν κοιτάζουν κατάματα.

— Άν θέλατε, άχ, αν θέλατε...

Η φωνή του Γιαννάκη είναι παρακλητική. Ο θεός Βαρνάβας έντοούτος έχει γυρίσει τό κεφάλι του. Θέλεγε κανείς ότι παλεύει με τόν έαυτό του. Ο Γιαννάκης όμως εξακολουθεί με χαμηλή και δειλή φωνίτα.

— Άν θέλατε ν' άναπληρώσετε τό μπαμπά μας!

Αυτή τή φορά όλοι βγάδουν τά μαντήλια τους γιά νά σκουπίσουν τά δάκρυά τους. Μόνον ο θεός Βαρνάβας διατηρεί όπωσδήποτε τήν ψυχραιμία του.

— Άλλά, μικρέ, μου ξέρεις ότι ένας μπαμπάς δεν είναι πάντοτε εύχάριστο πράγμα. Φωνάζει, μαλλώνει, καμιά φορά τρώζει και τ' αυτιά.

— Ναι, αλλά μαθαίνει τά παιδιά νά πηγαίνουν τόν ίσιο δρόμο.

Η τελευταία αυτή λέξη πείθει τόν φοβερό θείο Βαρνάβα νά πάρη τήν άπόφασή του.

— Πολύ καλά λοιπόν, σύμφωνος, θά είμαι ο μπαμπάς σου, και ο μπαμπάς τών αδελφών σου.

Μά φωνή χαράς, τού άποκρίνεται. Η Μαγδαληνή άγκαλιάζει τή θεία Άγλαΐα.

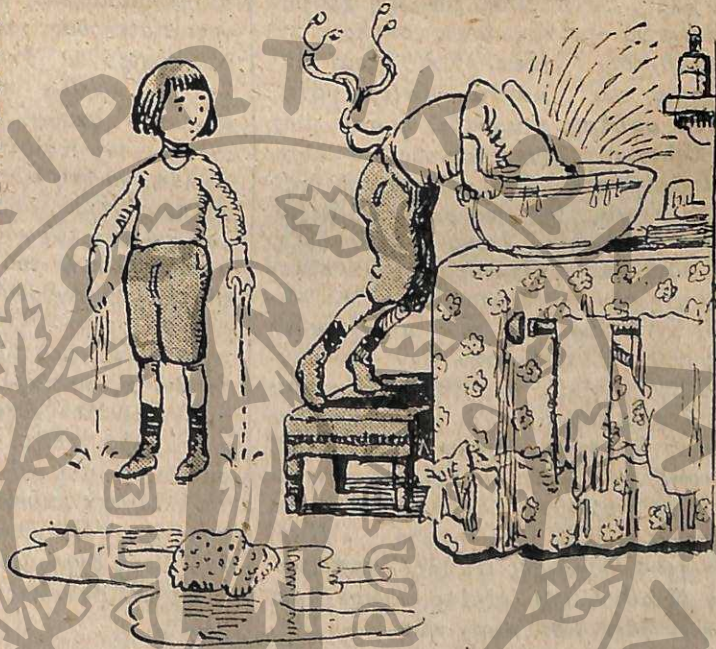
— Λοιπόν σείς θά είσθε ή μαμμά μας; Πώς μπορεί κανείς ν' άρνηθή; Η θεία Άγλαΐα ούτε τό σκέπτεται ένα τέτοιο πράγμα. Άγκαλιάζει τρυφερά τίς καινούργιες κόρες της.

Η χαρά είναι γενική. Οι μικροί χοροπηδούν άπό τόν ένθουσιασμό τους. Νομίζουν ότι ή συμφιλίωση είναι κιόλας, «τετελεσμένο γεγονός». Και σάν παιδιά πού είναι, πηδούν, χορεύουν, αλαλάζουν.

— Τώρα νά δ'ήτε τί φρόνιμοι πού θά μαζέψτε! φωνάζει ο Πέτρος.

Και γιά νά τ' αποδείξη, παρευθές κάνει μια τούμπα και κατακυλάει ως μια ανθισμένη πρασιά. Ο Σουλπίκιος τρέχει άμέσως, κι' άρπάζοντάς τον άπ' τό παντελόνι του, τόν στήνει όρθο και τόν κάνει νά λοικευθή. Οι μεγάλοι είναι φρονιμότεροι. Μαζεμένοι γύρω άπό τόν θείο και τή θεία, εκδηλώνουν τή χαρά τους με λόγια.

— Τώρα θ' αρχίσετε μια νέα ζωή, λέει ο παπάς. Αγαπητοί μου μικροί φίλοι, δεν πρέπει νά ξεχνάτε πως όλα δεν είναι εύκολα και πως θά πρέπει συχνά νά πολεμήσετε εναντίον τών έλαττωμάτων σας. Παρ' όλη σας τήν καλή καρδιά, τά έλαττώματα αυτά ύπάρχουν άκόμη

«Ο Πέτρος ρίχνεται στή λεκάνη...»

— Θά τά πολεμήσουμε! λένε τ' άγοράκια.

— Και θάχουμε βοηθούς, λέει ή Μαγδαληνή, σφιγγοντας τό χέρι της θείας της. Η καλή θεία Άγλαΐα δεν τολμά νά πη πολλά λόγια, φοβούμενη πάντα τήν έχθρότητα του εξαδέλφου της.

Εκείνος όμως, λείει σοβαρά :

— Αναλύσαμε μια μεγάλη εθύννη απέναντι αυτών των παιδιών, εξαδέλφη μου. Τους υποσχθήκαμε πως θ' αντικαταστήσουμε τους γονείς τους. Άλλα για να μπορέσουμε να κρατήσουμε την υπόθεσή μας, πρέπει, κατά το διάστημα της διαμονής τους εδώ, να ξεχάσουμε τις διαφορές μας.

(Ακολουθεί)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΨΥΧΑΡΗΣ

Άγαπητοί μου,

ΣΤΑ 1886 κηρύχθηκε στην Έλλάδα μια μεγάλη πνευματική Επανάσταση. Σκοπός της ήταν να αλλάξει το γλωσσικό Καθεστώς. Να φύγει δηλαδή απ' τη μέση η Καθαρεύουσα και να επικρατήσει, σ' όλα τα είδη του λόγου, η ζωντανή Δημοτική.

Ο σκοπός αυτός πραγματοποιήθηκε κατά μέγα μέρος, πολύ πριν να γεννηθίτε σεις. Επομένως δεν είσατε σε θέση να εκτιμήσετε όλη την τόλμη και τη σημασία αυτού του ιστορικού κινήματος. Γι'τί όπως συμβαίνει σ' εκείνους που δεν είδαν μιαν αλλαγή με τα μάτια τους, στόν καιρό τους, θά νομίζετε βέβαια πως τα πράγματα ήταν έτσι ανέκαθεν. Πώς στο σχολείο, παραδείγματός χάριν, το παιδάκι των έξη χρονών μάθαινε να διαβάσει, όπως σήμερα, σ' Αλφαριθμητικά λέξεις που ήξερε απ' το σπίτι του: **μάννα, σπίτι, γάτα, κόττα, σκύλος, παιχνίδι, ψωμί**· πως μεγαλώνοντας λίγο, περνούσε σ' άλλο βιβλίο, που στην ίδια γλώσσα του διηγόταν ωραίες ιστορίες και πως μεγαλώνοντας ακόμα, έπαιρνε να διαβάσει μια «Διάπλασι», ξεκούραστη κι ευκολονόητη σαν τη σημερινή... Έ, λοιπόν, όχι! Ρωτήστε τους μεγάλους να σας πούν τι τραβούσαν σαν ήταν παιδιά. Στο σχολείο, τους έδιναν έν' απάισιο αλφαριθμητάρι πουχε μέσα κινέζικα σαν αυτά: **γαλή, θρονί, κύων, σιύξ, υστρηξ, βήξ** και πάει λέοντας. Άργότερα τὰ περνούσαν σ' άλλο βιβλίο, με διηγήματα στην ίδια γλώσσα: «**Ημέραν τινά, ο μικρός Παύλος, καθήρει τον ξύωθεν της οικίας, παρειήρει την πτήσιν των πυργιδών**...» Σύγκαιρα τὰ μάθαιναν να κλίνουν: **ο κύων του κυνός, τῷ κυνί, ἡ γραῦς της γραός, βούλομαι· βούλει· βούλειται**. Κι' αν ήθελαν ύστερα, για διασκέδαση, κι' ένα περιοδικό, έπαιρναν μια «Διάπλασι» που έγραφε στην αρχή: «Τοίς φιλοσφόργοις γονεῦσι καί τοῖς φιλομούσις παισί...» Στο Έλληνικό Σχολείο τὰ ίδια. Στο Γυμνάσιο χειρότερα. Καί το αποτέλεσμα ήταν να τελειώνουν οι

νέοι τις «έγκυκλοπαιδικές» τους τάχα σπουδές, και τις πανεπιστημιακές ακόμα, χωρίς να ξέρουν σχεδόν τίποτ' άλλο, από κάμποσες λέξεις και κάμποσους τύπους της αρχαίας. Δηλαδή δεν υπήρχε μεγαλύτερος τύραννος από τη γλώσσα! Τὰ καλύτερά του χρόνια τὰ ξόδευε κανένας για να μάθει, —ή καλύτερα για να μὴ μάθει, γιατί μαθαίνονται αὐτὰ ποτέ; — μια γλώσσα νεκρή, ἀμίλητη, ἀχρηστη στη ζωή και χρήσιμη μόνο για να συντάσσον σ' αὐτή, —καί με πόσες, Θέ μου, ασυνταξίες! —δημόσια έγγραφα ἐμπορικά γράμματα κι' ἐπιστημονικά βιβλία, που δὲ τὰ καταλαβαίνει κανείς! Ἀλλὰ τὸ μεγάλο κακὸ ἦταν πὺδ κι' ἡ Λογοτεχνία δούλευε σ' αὐτὴ τὴ γλώσσα. Καί ναί μὲν οἱ ποιητὲς είχαν ἀρχίσει νὰ στιχοτυγοῦν στὴ ζωντανή, γιατί είχαν νιώσει πὺς ἦταν ἀδύνατο νὰ συγκινήσουν στὴν ἀφογή καθαρεύουσα τοῦ Ραγκαβῆ καί τοῦ Βλάχου:

«Ω, δότε, νιοὶ τῶν πλουσίων,
«Ω, δότε τοῖς ἄρτον καὶ πῦρ!
«Ἀρκεῖ ἔν σας μόνον ψυχίον
Καὶ εἰς τοῦ πυρός σας σπινθήρ!»

οἱ κακὸμοιροι ὅμως οἱ πεζογράφοι κι' οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς ἐξακολουθοῦσαν νὰ γράφουν μυθιστορήματα, διηγήματα καί θεατρικὰ ἔργα μ' ὅλες τις ἑλληνικὸύρες τοῦ κόσμου. Καί διάβαζες ἀξάφνα σὸ ρομάντσο σου: «Ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ τῆς ἐστίας ἴστατο μικρὸν τι σκευὸς ἐξ ἀνακαρδίου, ἐκατέρωθεν δέ, ἀνηρημέναι ἐπὶ τοῦ τοίχου, δύο εἰκόνες ἀποτελοῦσαι πάρισον». Ἡ πήγαινες σὸ θέατρο κι' ἀκουγες: «Εἰς τὴν φίλῃν μου κοιτίδα, τὴν ζοφώδη κι' αἰωνίαν τῶν δαδῶν τῆς Πανορίας νύκτα, τρέχω...» Καί τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν, φυσικά, νὰ μὴ διαβάσουν τὰ λογοτεχνικὰ προϊόντα, — αὐτὰ πὺδ γράφονται ἀλλοῦ γιὰ ὅλο τὸν κόσμον κι' εἶναι ἡ πνευματικὴ τροφή τοῦ λαοῦ. — παρ' ἀπὸ πέντε-δέκα ἀνθρώπους «ἐντριβεῖς περὶ τὴν γλώσσαν». Ὅπως ἀπάνω-κάτω καί στὴν Κίνα, πὺδ τὰ βαθὰ κινέζικα δὲν τὰ διαβάζουν παρὰ οἱ Μανταρίνοι. Ἐνα «μανταρινάτο» εἶχε καταντήσῃ τότε κι' ἡ Ἑλλάδα: λίγοι ἄνθρωποι γραμματισμένοι, — πὺδ κι' αὐτοὶ περιφρονοῦσαν τὰ ἑλληνικὰ βιβλία καί διάβαζαν προθυμότερα γαλλικὰ ἢ γερμανικά, — κι' ἕνας λαὸς ἀγράμματος, ἀμόρφωτος, πὺδ μόλις καί μεταδίας διάβαζε καμμιὰ ἐφημερίδα.

Τότε λοιπὸν πὺδ λέτε, βγήκε ὁ Ψυχάρης. Καί φώναξε: «Τί κατάσταση εἶν' αὐτή; Ὡς πότε σεις οἱ Ρωμιοὶ θὰ κοιμάστε σὸ σκοτάδι; Εἶναι καιρὸς νὰ ξυπνήσετε, νὰ νοιώξετε τὰ μάτια σας σὸ φῶς καί νὰ ἰδῆτε. Τί γίνεται σ' ὅλο τὸν πολιτισμένο κόσμον; Ἀπὸ αἰῶνες τώρα ἀφῆσαν τὰ λατινικά καί μεταχειρίζονται τὴ ζωντανή τους γλώσσα. Ἐτσι καλλιεργήθηκε καί μορφώθηκε ἡ ἰτα-

λική, ἡ γαλλική, ἡ ἰσπανική, ἡ γερμανική, ἡ ἀγγλική. Τὸ ἴδιο πρέπει νὰ κάμετε καί σεις. Νάψήσετε κατὰ μέρος τὰρχαῖα ἑλληνικά καί νὰρχίσετε νὰ γράφετε τὴ γλώσσα τοῦ μπαμπᾶ σας. Ὅ,τι ἀρχισαν νὰ κάνουν οἱ ποιητὲς, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου Σολωμοῦ, τὸ ἴδιο πρέπει νὰ κάνουν κι' οἱ πεζογράφοι. Ὅριστε! Πὺς γράφω ἐγὼ καί με καταλαβαίνει ὅλος ὁ κόσμος; Αὐτὴ εἶναι ἡ γλώσσα, ἡ νέα γλώσσα ἡ ἑλληνική. Τὴν ἔκαμα μελετώντας τὰ δημοτικὰ τραγούδια καί τὴ ζωντανὴ ὁμιλία. Νὰ κι' ἡ γραμματικὴ της, νὰ καί τὸ συντακτικὸ της, νὰ κι' ἡ ὀρθογραφία της ἡ ἐπιστημονική. Ὅλα τὰ βρίσκετε μέσα σὸ βιβλίο μου. Γιατί ἐγὼ δὲν εἶμαι μόνον λογοτέχνης, ποιητὴς· εἶμαι καί γλωσσολόγος. Ἐφαγα τὰ νειάτα μου μελετώντας αὐτὴ τὴν ἐπιστήμη κι' ἐφαρμόζοντας τὰξιδιώματά της στὴ γλώσσα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀκούστε με! Ὅπως λυτρωθήκατε ἀπὸ τὴ σκλαβιά τοῦ Τούρκου, ἔτσι πρέπει νὰ λυτρωθῆτε κι' ἀπὸ τὴ σκλαβιά τοῦ ψευτο-Δασκάλου. Εἶναι χειρότερη αὐτὴ ἡ σκλαβιά. Κάμετε ἐπανάσταση. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀρχηγός σας. Κι' ὁ Θεὸς· μαζί μας!»

Ἐτσι κηρύχθηκε ἡ Ἐπανάσταση με τὸ «Ταξίδι μου», τὸ πρῶτο-πρῶτο βιβλίο πὺδ ἔβγαλε ὁ Ψυχάρης στὰ 1886. Φυσικά, οἱ ψευτο-Δασκάλοι φώναξαν, φρένιασαν, οὐρλιασαν: Τὴ γλώσσα τῶν προγόνων μας νὰφήσουμε; Μὲ δημοκοπίες, με συκοφαντίες, με χίλια ψέματα καί σοφίσματα, κατάφεραν νὰ ἐξεγείρουν καί τὸ λαὸ ἐναντίον τῶν πρώτων δημοτικιστῶν, πὺδ τοὺς εἶπαν **μαλλιαροὺς καί πούλημένους**. Ἀλλὰ δὲν ἔκαμαν τίποτα, τίποτα! Γιατί τὸ κήρυγμα τοῦ Ψυχάρη εἶχε μέσα του τὴν ἀλήθεια καί τὴ ζωὴ. Κι' ἡ Ἐπανάσταση τράβηξε τὸ δρόμο της γοργά. Πρῶτα εἶδαν τὸ καινούργιο φῶς οἱ λογοτέχνες, πὺδ ἀρχισαν ἀμέσως νὰ πεζογραφοῦν στὴ δημοτική. Σὲ λίγο ὅλα κερὴ ἡ Λογοτεχνία προχώρησε σὸ κίνημα. Ἐπειτα καί πολλοὶ ἐπιστήμονες. Ἐπειτα καί δημοσιογράφοι. Στὸ τέλος κι' οἱ πὺδ φιλοπρόοδοι Ἐκπαιδευτικοί. Κι' ἤρθε τὸ ἀποτέλεσμα πὺδ σὰς ἐξιστόρησα στὴν ἀρχή, τὸ σημερινὸ δηλαδή γλωσσικὸ Καθεστῶς, τόσο διαφορετικὸ ἀπὸ κεῖνο πὺδ τυράννησε τοὺς πατέρες σας.

Τέτοιο στάθηκε τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, πὺδ πέθανε γέρος σὸ Παρίσι τὴν τελευταία μέρα τοῦ περασμένου μηνός. Μεγάλος ἄνθρωπος, παιδιὰ μου! Ὁ μεγαλύτερος ὡς τώρα ἀπὸ τοὺς Δασκάλους τοῦ ἔθνους. Τοῦ χάρισε τὴ γλώσσα του, τὸ πολυτιμωτέρου του ἀγαθὸ, ξεχασμένο πρωτύτερα, θαμμένο. ἀχρηστο. Καί γι' αὐτὸ ἡ δόξα του θὰ μείνῃ αἰώνια!

Σὰς ἀσπάξομαι

ΦΑΙΔΩΝ

1929

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

537

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ρ Α

Σβυμένο τ' ὄνειρο, νὰ ζωντανέψῃ πὰ δὲν μπορεί;... Τὸ κρῦο φύτλημα τ' ἀγέρα φέρνει, ἀγνὴ πνοή...

Εἶναι ὁ ἀέρας πὺδ φέρνει ῥίγος μες στὴν καρδιά; Ρίχνει τὰ φύλλα κι' ἀφίνει μόνον γυμνὰ κλαδιά.

Τὰ φύλλα πέσανε κίτρινα σὲ στρώμα πυκνὸ. Ὁ βοριάς ἔφερε σύννεφα μαύρα σὸν οὐρανὸ.

Τοῦ ῥόδου ἐμάδησαν, στερνὴ πνοή, ὅλα τὰ φύλλα. Μέσα σὸ σούρουπο νιώθει ἡ ψυχὴ μιὰ ἀνατριχίλα.

Θάρρῃ ἡ ἀνοιξή, τὸ ῥόδο πάλι θὰ ξανανθήσῃ. Τάχα καί τ' ὄνειρο σὰν τὸ λουλουδί θὰ ξαναῖσῃ;... **Νεράδα τοῦ Γαλλοῦ**

ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Θ Α Γ Υ Ρ Ι Σ Η

Ἦταν αἰθέριο δειλινὸ, χαρὰ Θεοῦ.

Ὁ καπετάν-Νικόλας ἀποχαίρετο τοὺς δικούς του στὴν παραλία κάτω. Θὰ πήγαινε ταξίδι μακρινὸ, εἶχε μεγάλη σχέδια κι' ἐλπίδες, κι' ἔλεγε πὺς θὰ γύριζε με χρήματα πολλά.

Τὸ καράβι του ἔτοιμο, περήφανο, περίμενε καταμεσίς σὸ λιμάνι τὸν καπετάνιου του, λινίζοντας τὸ σῶμα του στὰ γαλῆνια νερά.

Καί δάκρυζε κι' ἀναστέναζε ὁ καπετάν-Νικόλας, φιλώντας τὴ γυναῖκα του καί τὰ παιδιὰ του· ἀλλὰ μὲς σὸν πόνο τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἔλαμπε μιὰ χρυσὴ φλογίτσα — ἡ ἐλπίδα γιὰ τὴν εὐτυχία καί τὸν πλοῦτο πὺδ πήγαινε νὰβρεῖ.

Σὲ λίγο τὸ καράβι ἔβγαυε ἀπ' τὸ λιμάνι, πάντα περήφανο, σφίζοντας γοργὰ τὸ κύμα καί ἀφήνοντας πίσω κατὰλευκούς ἀφρούς.

— Στὸ καλὸ! φώναξαν ὅλοι ἀπὸ τὴ βάθῃ τῆς καρδιάς.

Καί σὲ λίγο, τὸ καράβι τοῦ καπετάν-Νικόλα χάθηκε σὸν ὁρίζοντα.

Ὁ χρόνος κύλησε γοργός, βδομάδες πέρασαν, μῆνες ἦσαν καί φέραν χρόνια· μὰ τὸ καράβι τοῦ καπετάν-Νικόλα, ἀπ' τὸ αἰθέριο ἐκεῖνο δειλινὸ πὺδ ξενιττεύτηκε, δὲ φάνηκε πὰ μακριὰ σὸ

βάθος τοῦ ὀρίζοντα περήφανο, με τὰ τρία του ψηλά κατάρτια, νὰ σφίξῃ γοργὰ τὸ κύμα.

Καί περίμενε, κι' ἀγνάντευε ἡ ἀμοιρὴ γυναῖκα τοῦ καπετάν-Νικόλα καί τὰ παιδιὰ του ἀπὸ τὸν ψηλὸ βράχο τοῦ νησιοῦ, νὰ δοῦν νὰ προβάλλῃ τὸ περήφανο καράβι. Τοῦ κάκου ὅμως, οὔτε καράβι φαινόταν, οὔτε γράμμα, οὔτε εἶδησι ἐρχότανε καμμιὰ.

Ποτὲ δὲ φάνηκε πὰ τὸ περήφανο τρικάρταρο καράβι, ποτὲ πὰ δὲ γύρισε φέρνοντας μαζί ἐκεῖνον πὺδ θάδινε τὴν ζωὴ καί τὴ χαρὰ σὸ σπιτικό του, σὸ σπιτικό πὺδ εἶναι τώρα ἔρημο κι' ὀρφανὸ, χωρίς τὸν ἴσκιό τοῦ πατέρα...

Ποῖος νὰ τὸ φανταζόταν, σὸ χαρούμενο ἐκεῖνο κι' αἰθέριο δειλινὸ, ὅταν ἔφευγε με τόση περηφάνεια καί τόσες ἐλπίδες!... **Ἀνδριὰς**

ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Στὴ μεσημεριάτικὴ ἡσυχία, ὁ συρτὸς ἦχος μιᾶς τρομπέτας ἐσχύθηκε εὐχάριστα στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ χωριοῦ. Ὅλα ἀκίνητοσαν ὡς στὴ στιγμή αὐτή. Τὸ μόνον πὺδ φανέρονε κάποιον σημεῖο ζωῆς, ἦταν πέρα, κατὰ τ' αὐλάκι με τις λυγαριές, μιὰ παρὰ ἀπὸ μικροῦς πὺδ πλατσούριζαν ξυπόλητοι στὶς γούβες ἡ τὸ ἀργὸ σύρμα κανενὸς κάρου, σὸν κάμπο, πὺδ ἔκοβε στιγμὲς-στιγμὲς τὴν ἐκνευριστικὴ αὐτὴ ἡσυχία.

Στὸ εὐθυμο ὅμως σφύριγμα τῆς τρομπέτας, ὅλα πήραν κάποι ἀλλαγὴ. Ἐνα κοπάδι καρδίνες ἄρχισε νὰ τιτβίζει φλύαρα στὶς φουντωτὲς μουριές· ὁ σκύλος, πὺδ κοιτοῦναι τεμπέλικα σὸν ἀντικρινὸ φράχτη, ἀνασηλώθηκε μ' ἐκπληξή, τὰ παιδιὰ βγήκαν ἀπ' τις γούβες με φωνές, καί στὰ παράθυρα προβάλλαν ἔδω κι' ἐκεῖ μερικὰ κεφαλομνητά.

Θαρηχτὴ κι' ἐλεύθερη μὲς σ' ἀπλόχωρο φουστάνι της, πρόβαλε σὸ μαλακόν κι' ἡ Παγώνα, σιάζοντας τὴν ταῖτινη ποδιά της, καί πίσω ἡ θειά-Δήμια με τὴν ἀχώριστη ῥόχα της. Κι' ὅλο ἀνοιγόκλειναν οἱ πόρτες καί ἐσφύτρωναν στὰ κατώφλια μιὰ-μιὰ ὁ χωριάτισσες, ὅσο τὸ σφύριγμα γινόταν πὺδ διαπεραστικὸ, ὥσπου σὸ τέλος ἔστριψε στὴ γωνία τοῦ δρόμου ἐν' ἀμάξῃ, ἀληθινὸ σαράβαλο.

Ἐνα ἄλλογο ψαράλιό τῶσρονε ὑπομονετικά κι' ἀκολουθοῦσε ὁ πρᾶματευτὴς διαλαλώντας: —Ταῖτια, κάλτσες ἐγγώριες, λιγὰ γιὰ ποδιές, διάφορα ψιλικά! Τὸ πληθὸς ὁλοένα καί μεγαλῶνε κι' ὅταν τὸ... κινητὸ κατὰστημα στάθηκε ἐπὶ τέλους κοντὰ στὴ βούση, πολιορκήθηκε σενὰ ἀπὸ ἔνο σωρὸ γυναῖκες, παιδιὰ, σκύλους καί κότες ἀκόμα, πὺδ ἀνακατέυτηκαν στὰ πόδια τοῦ ἀλόγου, τρώγοντας ὅσο κρι-

θάρι ἔφευγε ἀπ' τὸ τρύπιο ταγάρι του. Κι' ἄρχισαν ἀμέσως τὰ παζάρια με τὸν κύρ-Φῶτη, τὸν πρᾶματευτὴ. Χασέδες, νιρίλια, λινα, μαντήλια, ταῖτια, γίνονταν ἀνάρπαστα. Ἡ παπαδιά παραμέρισε κίολας γιὰ νὰ λύσει προσεκτικὰ τὸ κομποδεμα, νὰ πληρώσει τὴν ψάθα με τὰ κεράσια πὺδ ἀγόρασε τῆς Μαριγούλας της, κι' ἡ Τασούλα, σαρφαλωμένη σὸ πεζούλι τῆς βούσης, ἔδειχνε χαρούμενη στὴν πλαϊνὴ της τὰ ψευτίνα σκουλαρίκια πὺδ φώνισε. Ἡ Παγώνα μόνον δὲν φαινόταν καί πολὺ ἐνθουσιασμένη. Γύρισε πρᾶσινο μεταξωτὸ γιὰ νὰ στολίσῃ τὴν κίτρινη πόλκα πὺδ κοῦψε, μὰ ὁ κύρ-Φῶτης τῆς εἶπε: Μόνον ὁμοιοχρῶμο «κρεμνὲ σὶν» ἔχουμε.

Ἀνόμερα τράβηξε ἡ Παγώνα πρὸς τὴ σκάλα, γιὰ νὰ κρῦψῃ τὰ ψώνια της στὴν κασέλλα.

Ἡ φασαρία ἐξακολουθοῦσε κι' ὁλοένα μεγαλῶνε. Σὲ μιὰ στιγμή ἔσκυψε κι' ἡ Τασούλα σ' αὐτὴ τῆς πλαϊνῆς της.

— Μωρή, Λένη, τήρα τὴν Εὐρωπαία!

Ἐκεῖνη ἔβαλε τὰ γέλια.

— Ἀμ' τέτοια ψωροφαντασμένη πούναι!

Ἡ «εὐρωπαία», ὁ στόχος τῆς Τασούλας καί τῆς Λένης, ἦταν ἕνα κορίτσι, ἀρκετὰ νόστιμο, πὺδ ἔπλεκε προσηλωμένο δαντέλλα σ' ἀντικρινὸ παράθυρο. Τῆς είχαν κολλήσει αὐτὸ τὸ παρασούκι σὸ χωριό, γιὰ πὺδ πήγαινε συχνὰ στὴ χώρα σὲ συγγενεῖς της, κι' ἐπειδὴ ἔξεχριζε ἀπ' τις ἀλλες, δὲν τὴ χώνευαν. Θὰ τόχε πάρει ὅμως κι' αὐτὴ ἀπάνω της, φαίνεται, γιὰ τὴν ὅλη τὴ φασαρία δὲν καταδέχτηκε ν' ἀνακατευτῇ. Σὲ λίγο μάλιστα σηκώθηκε, στερέωσε τὸ βελόνι καί στὴν δαντέλλα της, κι' ἀφοῦ ἔριξε μιὰ περιφρονητικὴ ματιά ἀνάμεσα ἀπ' τὸ βασιλικὸ πὺδ φούντωνε σὸ παράθυρο, χάθηκε μέσα.

Κάτω, ὅσο τὸ ψαλίδι τοῦ κύρ-Φῶτη ἔκοβε τὰ πανιά, ἔκοβαν κι' ἔρραβαν κι' οἱ γλώσσες γιὰ τὴν «εὐρωπαία», σχολιάζοντας τὴν ἀκαταδεῖα της.

Κι' ὅταν σουρῶπως καλὰ, σὸ μικρὸ χάνι πὺδ πήγε νὰ ξενοχύσει, συλλογιζόταν χαρούμενος ὁ πρᾶματευτὴς πὺς τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη εἶχε κάνει χρυσές δουλειές.

Σγουρόμαλλη

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΜΕΡΑ

Τώρα πὰ δὲ βρίσκομαι στὴν ἐξοχὴ ἐκεῖνη. Τώρα βλέπω γύρω μου βουνά, ἀντίς γιὰ θάλασσα πὺδ ἔβλεπα ἄλλοτε. Τὸ μόνον πὺδ ἄρῃσει, εἶναι πὺδ βλέπω ἀπὸ μακριὰ, σὸ ψηλὸ βουνὸ πάνω, τὸ ἐκκλησάκι τ' Ἀη-Λιά.

Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ μὴ θυμῶμαι τὰ παλιά καλοκαίρια, πὺδ περνοῦσαμε στὴν ἐξοχὴ ἐκεῖνη, κοντὰ στὴ θάλασσα. Ξυπνοῦσαμε μὲ τὸ πρωτὶ, διορθωνόμαστε, τρώγαμε, καθόμαστε ἔξω στὴν ταράτσα μας. Οἱ, μὰ τί νοῖς πὺδ εἶν' ἀκόμα! Ὁ δροσιὸς (ἡ σκιά)

ἔσπερνά τὴν ταράτσα μας ὅλη. Ἀς διαβάσουμε λίγο... Σὲ λιγάκι, δόξα σοι ὁ Θεός, ὁ δροσιὸς ἔφθασε στὶς κολωνίτσες τῆς ταράτσας, μ' ἀκόμα εἶναι νοῖς. — Μαμιά, θὰ πηγαίνουμε!

— Καλά, μὰ γρηγορὰ νὰ γυρίσετε.

Ἡ ἑλῖα καί δρόμο γιὰ τὸ μπάνιο. Ἀχ, τί δροσιὰ ἡ θάλασσα! Βγαίναμε ἔξω— πὺς καιεῖ ἡ ἄμμος! —καί πάλι μέσα. Κατὰ τὴ μιὰ γυρνοῦσαμε σὸ σπιτί, τόσο περνοῦσαμε... Τὸ μεσημέρι, ἔσπερνε νὰ κοιμηθῶμε, λείει. Ἀς πλαγιάσουμε. Γύρισε, μεταγύρισε. Σὲ λιγάκι: τί ὥρα νάναι; ἄς δοῦμε τὸ δροσιό. Μπᾶ! οὔτε σὸ λουκὶ τοῦ περβολιοῦ δὲν ἔφθασε ἀκόμα. Ἀς μποῦμε μέσα. Γυρίζω μιὰ στιγμὴ κατὰ τὴ θάλασσα: φωτιές βγάξει! πηγαίνω μέσα. Ἀ, φαίνεται πὺς κοιμήθηκα! ὁ δροσιὸς προχώρησε πολὺ. Τί ὁμορφος πούναι ὁ ἥλιος τώρα! πὺς κάνει ἕνα χρυσὸ ρυάκι μὲς στὴ θάλασσα!...

Ἀς φάμε πρῶτα κι' ἄς πᾶμε στὴν ἄμμο πάλι. Τί παιχνιδία, Θεέ μου! Καί σιγά-σιγά ὁ ἥλιος κατεβαίνει, καί τὸ χρυσὸ ρυάκι, μὲς στὴ θάλασσα, γίνεται πὺδ στενὸ. Νά, τώρα πὰ εἶναι ὁλοσφρόγγυτος, τώρα καί τὸ τοῖσπει, τώρα... τώρα εἶναι σάν πιάνο... σὰ γραμμὴ, καί πάει ὁ ἥλιος! Ἀκόμα μένει μιὰ κόκκινη ἀνταυγία τοῦ πάνω στὴ γαλανὴ θάλασσα. Ἀκόμα λίγο κι' ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζει. Πάει μιὰ καλοκαιρινὴ μέρα. Τώρα βουνὰ τριγύρω, κι' ὁ ἥλιος πάει καί δὲν πίσω ἀπ' τὸ ψηλὸ βουνό, πούναι τὸ ἐκκλησάκι τ' Ἀη-Λιά. **Ἰνδιάνη**

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Νίκο, πὺς θὰ τὸ βγάλῃ ἡ ἀδελφὴ σου τὸ παιδί πὺδ θὰ βαφτίσῃ;

— Πὺς θὰ τὸ βγάλῃ; Ἀπ' τὴν πόρτα!! **Πολωνέζα**

Ἡ μικρὴ Φρόσω διαβάσει μετὴ μαμιά της στὴν ἐφημερίδα, ὅτι ὁ τάδε μέγας μουσικὸς πέθανε 75 ἐτῶν· καί ρωτάει:

— Γιατί, μαμιά, δὲ γράφει καί πόσον ἐτῶν γεννήθηκε;

Παγασαία

Ὁ ἀτακτὸς Κωστᾶκης στέκεται πίσω ἀπὸ τὴν πολυθρόνα τῆς γαγιᾶς του καί τὴν ἐνοχλεῖ με διάφορα ἀστεῖα.

Ἡ γαγιὰ χύνει τὴν ὑπομονὴ της καί τοῦ λέει:

— Υπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ! Κι' ὁ Κωστᾶκης:

— Πίσω σου εἶμαι, γαγιὰ!

Γάσων

Ὁ Νίκος, τὴ νύχτα, ρωτᾷ τὸν ἀδελφὸν του:

— Ἐξήντος εἶσαι, Γιάννη;

Κι' ὁ Γιάννης θυμωμένος:

— Ὅχι, κουτός! μῆπως δὲ σ' ἀρέσω;

Ἀφρομένη Θάλασσα

ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΓ/ΣΜΟΣ ΞΕΣΠΑΘΩΜΑΤΟΣ

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΣΤΗ «ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ» ΤΟΥ 1930

ΚΑΘΩΣ γνωρίζουν όλοι οι παλαιοί, το περιοδικό μου ζή και' ακριβώς μόνο με το ΞΕΣΠΑΘΩΜΑ. Οι καλοί του δηλαδή φίλοι το συσταίνουν και σ' άλλα παιδιά και τα προτρέπουν να γίνονται συνδρομητές. Άλλα περιοδικά φορτώνονται το Ύπουργείο της Παιδείας να εκδίδει συστατικά, και τα στέλνουν στους δασκάλους, που φορτώνονται κι' αυτοί τα παιδιά να παίρνουν τα περιοδικά εκείνα, μόνο και μόνο γιατί τα συσταίνει το Ύπουργείο. Άλλα στέλνουν «περιοδεύοντας» αντιπροσώπους, που πηγαίνουν κι' αυτοί στα Σχολεία, στα σπίτια, και προσπαθούν με κάθε τρόπο να φεραίνουν συνδρομητές. Συγχρόνως βάζουν στις εφημερίδες ρεκλάμες για την υπέροχη τάχα ύλη τους, για την άγápη που τους έχει τάχα ο «παιδοκόσμος» — στρατολογημένος με τα μέσα που σ' είναι, — ή διοργανώνουν παιδικές γιορτές και μαζεθούν χρήματα προς ενίσχυση του ταμείου τους.

Τίποτ' απ' αυτά δεν κάνει η «Διάπλασις» σας! Ούτε τον Ύπουργό της Παιδείας καταδέχεται να πάει να φορτωθεί, — τη στιγμή που αυτός ο ίδιος δεν αναγνωρίζει ή δεν θυμάται το χρέος που έχει να συσταίνει μόνος του, αυθόρμητα, το καλύτερο περιοδικό για τη νεολαία, — ούτε «περιοδεύοντας» να στέλνει, ούτε ρεκλάμες να δημοσιεύει, — εκτός όταν κανένας δημοσιογράφος, παλιός της συνδρομητής, θελήσει μόνος του να γράψει για την καλία του φίλη δυο λόγια, — ούτε να κάνει γιορτές. Μα και να καταδεχόταν, πάλι δεν θα εύκαιρούσε, άφοσιωμένη καθώς είναι στα παιδιά της, στη σύνταξη της, στους Διαγωνισμούς της, στην Άλληλογραφία της, στο έργο της τελοςπάντων, που της παίρνει όλο τον καιρό. Φαντασθήτε μόνο ότι πέρασε κι' η Πεντηκονταετηρίδα της, ένας τόσο μεγάλος σταθμός στη ζωή της, χωρίς να μπορεί να κάνει μια γιορτή!...

Η «Διάπλασις» όμως έχει τους φίλους της, έχει τους φανατικούς της θιασώτες, κι' αυτοί τ' αναπληρώνουν όλα, με τις ενέργειες που καταβάλλουν αυθόρμητα για τη διάδοσή της. Με το Ξεσπάθωμα το ε διατηρεί πάντα την κυκλοφορία της. Κάθε χρόνο, οι συνδρομητές που της φεύγουν, είτε γιατί μεγαλώνουν, είτε γιατί δεν μπορούν πια να πληρώσουν, αντικαταστάνονται με τους νέους που της κάνουν οι φίλοι της. Κάποτε μάλιστα αυτοί είναι περισσότεροι κι' η κυκλοφορία έτσι αυξάνει. Άλλα το Ξεσπάθωμα δεν όφειλε μόνο το «Διάπλασις». Όφειλε κι' όλα εκείνα τα παιδιά, που προτρέπονται να την παίρνουν και να

τη διαβάζουν, αφίνοντας τάλλα, τ'ανάξια και βλαβερά αναγνώσματα. Κι' ίσα-ίσα για νάνταμειβη αυτό το ζήλο, που κάνει ένα τόσο μεγάλο καλό στην ελληνική νεολαία, ή «Διάπλασις» ίδρυσε τον ετήσιο Διαγωνισμό του Ξεσπάθωματος.

Σήμερα προκηρύσσεται ο **Τριακοστός για την έγγραφη νέων συνδρομητών στη «Διάπλασις» του 1930**. Κι' είναι δλωδιόλου περιττό να σ'ας πω τί θα είναι αυτή ή «Διάπλασις» του 1930. Έχετε μπροστά σας, σχεδόν τελειωμένο, τον τόμο του 1929. Μπορείτε λοιπόν να φαντασθήτε έναν τόμο το ίδιο μεγάλο, — από 52 δωδεκάσελιδα, — άλλ' ακόμη καλύτερο κατά την ύλη, ωραιότερο, πλουσιότερο, τεραυνότερο κι' όφελιμότερο. Γιατί κατά την απαραίτητη συνήθειά μου, βελτιώνομαι από χρόνο σε χρόνο και κάθε τόμος μου είναι **άνωτερος από τον προηγούμενο**. Όσο για τη συνδρομή, μένει ή ίδια: 100 δραχμές ή ετήσια, 55 ή εξαμηνιαία και 30 ή τριμηνιαία. Και για το Ξεσπαστικό, ή ετήσια 10 σελίνια. Μπροστά στα Ξεσπάθωτα Δωδεκάσελιδου, ή συνδρομή αυτή είναι πολύ μικρή. **Άφινει ζημία**. Άλλα και για την κάλυψη ακόμα της ζημίας αυτής βασίζομαι στο Ξεσπάθωμα σας. Με το ζήλο που έχετε τώρα όλοι, και με τη «Διάπλασις» που έχετε στα χέρια σας... για δείγμα, δεν μπορεί παρά το όφειται σ'ας Ξεσπάθωμα να είναι ζωηρότερο κι' αποτελεσματικότερο απ' όλα. Δεν θα μου διατηρήσει μόνο την κυκλοφορία, αλλά και θα την αυξήσει. Είμαι βέβαιη.

Έμπρός λοιπόν! Διαβάστε με προσοχή τους Όρους που δημοσιεύω παρακάτω κι' αρχίστε άμέσως τις ενέργειές σας. Είναι καλός. Τα σχολεία άνοιξαν. Ο καινούργιος διαπλασιακός χρόνος, 52ος αν άγαπάτε, πλησιάζει. (Από 1ης Δεκεμβρίου, καθώς ξέρετε, αρχίζει.) Η περισσότερη ενέργεια πρέπει να γίνει τώρα, αυτόν το μήνα και τον άλλον. Γι' αυτό κι' ο Διαγωνισμός προκηρύσσεται νωρίτερα κάπως από το συνεισμιμένο: για νάχετε και καιρό...

ΟΙ ΟΡΟΙ

1.—Ο Διαγωνισμός του Ξεσπάθωματος είναι **ετήσιος**. Αρχίζει την 1 Δεκεμβρίου, τελειώνει την 30 Νοεμβρίου και περιλαμβάνει όλους εκείνους που σ' αυτό το διάστημα κάνουν νέους συνδρομητές στη «Διάπλασις», ετήσιους, εξαμηνιαίους ή τριμηνιαίους.

2.—Οι διαγωνιζόμενοι μπορεί να είναι είτε συνδρομητές που ένεργογούν μόνοι τους, είτε **δυάδες Συνδρομητών**, δηλαδή **«Μικροί Σύλλογοι»**, που ιδρύονται από Διαπλασιόπουλα με κύριο σκοπό τη διάδοση του περιοδικού.

3.—Οι «Μικροί Σύλλογοι» είναι ανεξάρτητοι από τη Διάπλασι. Κάθε συνδρομητής μπορεί να ιδρύσει ένα Σύλλογο, από συνδρομητές που μένουν στην ίδια πόλη ή κι' άλλου, με δικό του όνομα, με δικό του καταστατικό, με δικό του τρόπο ενεργειών. Οι ανακοινώσεις αυτών των Συλλόγων δημοσιεύονται συνήθως στις Μικρές Άγγελίες.

4.—Κάθε παραγγελία για έγγραφη νέου συνδρομητού πρέπει να συνοδεύεται με το άναλογο αντίτιμο και **συγχρόνως** από τη δήλωση του συνδρομητού που τον έγγραφει, ότι είναι **ξεσπάθωμα** του για το Διαγωνισμό. Επίσης όταν ξεσπάθων κανείς εκ μέρους Μικρού Συλλόγου, πρέπει κάθε φορά που στέλνει παραγγελία για έγγραφη νέου συνδρομητού, να δηλώνει ότι είναι ξεσπάθωμα του δεινα Συλλόγου. Τέτοιες δηλώσεις μετά την έγγραφη δεν είναι δεκτές. Ούτε **μεταβίβαση** ξεσπάθωματος γίνεται. Άμα δηλαδή ένας νέος συνδρομητής γράφει πια ως ξεσπάθωμα του δεινα συνδρομητού ή του τάδε Συλλόγου, **δεν μπορεί να περάσει κατόπι στο ξεσπάθωμα άλλου, είτε Συλλόγου είτε συνδρομητού**.

5.—Κι' ή έγγραφη άπόρου λογαριάζεται στο Ξεσπάθωμα εκείνου που τον πληρώνει τη συνδρομή, άρκει να το δηλώσει με την παραγγελία. Επίσης περνά στο Ξεσπάθωμα του συνδρομητού που στέλνει το **αντίτιμο** και ή **άνανέωση** της συνδρομής ενός εξαμηνίου ή τριμηνίου συνδρομητού, είτε αυτός ο ίδιος τον έγγραφει στην αρχή, είτε άλλος. Η **άπεινθείας** όμως άνανέωση δεν περνά στο Ξεσπάθωμα κανενός.

6.—Έγγραφες συνδρομητών για το Διαγωνισμό του Ξεσπάθωματος γίνονται σ' **όλο το διάστημα του χρόνου**. Κάθε φορά που βρίσκεται κανείς ένα νέο συνδρομητή, μπορεί να στέλνει **άμέσως** τόνομά του, τη διεύθυνσή του και το αντίτιμο της συνδρομής του, για να γράφεται χωρίς άναβολή. **Δεν είναι δηλαδή άναγκη να περιμένει μήπως βρῆ κι' άλλους, για να τους στείλει όλους μαζί**.

7.—Ο διαγωνιζόμενος στο Ξεσπάθωμα συνδρομητής πρέπει νάχη πληρώσει τη δική του συνδρομή για τον ίδιο χρόνο. Δεν είναι όμως άναγκη νάχη και ψευδώνυμο.

8.—Οι συνδρομές του Ξεσπάθωματος λογαριάζονται **εις φύλλα**. Καθένας δηλαδή που έκαμε συνδρομητές, θεωρείται ότι έδωσε τόσα φύλλα, όσα θα σταλούν στους συνδρομητές του ως το τέλος της συνδρομής τους. Π. χ. ένας που έκανε ένα ετήσιο συνδρομητή, είναι σά να έδωσε 52 φύλλα αν έκανε δύο ετήσιους, έδωσε 104 φύλλα αν έκανε εξαμηνιαίο, 26 φύλλα, και καθεξής. Μ' αυτή τη βάση βγαίνουν τάποτελέσματα του Διαγωνισμού και μοιράζονται τα βραβεία κατά τον ακόλουθο τρόπο:

9.—Οι **δεκαπέντε πρώτοι**, έκείνοι δηλαδή που έχουν έδωσει τα περισσότερα φύλλα στο διάστημα ενός χρόνου (πάντα όμως όχι λιγώτερα από 520), παίρνουν **Βραβείο Πρώτης Τάξεως**. Αν υπάρχουν κι' άλλοι που έχουν έδωσει τον ίδιο αριθμό φύλλων με τον 15ο βραβευμένο, βραβεύονται κι' όλοι αυτοί, όσοι κι' αν είναι. Εκείνος πάλι που έχει έδωσει τα περισσότερα φύλλα απ' όλους, ο πρώτος, άνακηρύσσεται **Κορυφαίος** κι' αν διαγωνιζόταν και Σύλλογοι, ένας απ' αυτούς, ο πρώτος πάλι στο Ξεσπάθωμα, άνακηρύσσεται χωριστά **Κορυφαίος των Ομάδων**.

10.—Άλλοι **είκοσιπέντε** κατόπι, εκείνοι που έχουν έδωσει τον μεγαλύτερο αριθμό μετά τον τελευταίο του Βραβείου Πρώτης, παίρνουν **Βραβείο Δευτέρας Τάξεως**. Κι' αν υπάρχουν κι' άλλοι, που έχουν έδωσει τον ίδιο αριθμό φύλλων με τον 25ο, βραβεύονται κι' όλοι αυτοί, όσοι κι' αν είναι.

11.—Οι λοιποί διαγωνιζόμενοι παίρνουν **Επαινο**.

12.—Όλοι οι βραβευμένοι, είτε με Πρώτης είτε με Δευτέρας Τάξεως Βραβείο, έχουν το δικαίωμα να στείλουν τη **φωτογραφία** τους για να δημοσιευθεί. Και για δώρο παίρνουν **βιβλία** κατ' έκλογή τους, άλλ' απ' αυτά μόνο που εκδίδει ή Διάπλασις, άναλογο με τον αριθμό των φύλλων που έχει έδωσει καθενας. Έτσι ο Κορυφαίος, της Πρώτης Τάξεως παίρνει **80 λεπτών** βιβλία για κάθε δέκα του φύλλα, και **60 λεπτών** οι λοιποί. Π. χ. ένας που έδωσε 1500 φύλλα, αν είναι Κορυφαίος — είτε Σύλλογος είτε άτομο, — μπορεί να διαλέξει και να παραγγείλει βιβλία αξίας δραχμών 120 (150×80—και αν είναι από τους άλλους, δρ. 90 (150×60). Ο Κορυφαίος πάλι της Δευτέρας Τάξεως παίρνει βιβλία **60 λεπτών** για κάθε του δέκα φύλλα, και **40 λεπτών** οι λοιποί. Τέλος οι **Επαινούμενοι 30 λεπτών** βιβλία για κάθε δέκα τους φύλλα.

Σημ.—Εκτός από τόμους Διαπλασιών και Βιβλιοθήκης της, μπορεί κανείς να παραγγείλει για δώρο του και μια συνδρομή για το έρχόμενο έτος, ή τετράδια Μ. Μυστικών, ή Λυσόγραφα κτλ. Όχι όμως και βιβλία άλλων εκδοτών.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οι συνδρομητές μου, όταν λήγη ή συνδρομή των, να την **άνανεώνουν άμέσως**, χωρίς να με **υποβάλλουν εις τόν κόπον και το έξοδον να το ύπενθυμίζω στον καθένα ιδιαίτέρως**. **Η έγκαιρη άνανέωση της συνδρομής είναι το πρώτιστον χρέος του καλού συνδρομητού**. Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Άθήνα, 42 όδός Εϋριπίδου
την 8 Ὀκτωβρίου 1929.

ΕΦΙΣΤΩ την προσοχή σας στη σημερινή Προκήρυξη του **Τριακοστού Διαγωνισμού Ξεσπάθωματος**. Να τη διαβάσετε όλοι καλά. Έχει τα λέω όλα. Όσο για τα **Νέα του 1930**, θα σ'ας τα πω άργότερα. Μερικά τουλάχιστο. Γιατί τώρα που ο τόμος μου είναι τόσο μεγάλος, χωρεί τόσα πολλά «νέα», που κι' εγώ δεν μπορώ να τα ξέρω από ένα χρόνο πριν!

Τίποτα δεν χάνεται, **Δούλη Δωδεκαμήνης**! Μέσα σε άπαντήσεις του Έπαθλου, βρήκα προχτές την άπάντησή σου στον περσιό Διαγωνισμό. Τυπογραφικών λαθών. Συμβαίνει, βλέπεις, καμιά φορά να **κατατεθούνται** τα χαρτιά μου, που είναι τόσο πολλά... Λοιπόν, έχεις βρει σωστά και τα πέντε έκούσια λάθη, καθώς και κάμποσα από τάλλα. Όστε παίρνετε Γ' Έπαινο με 8 Έδσημα, που σε παρακαλώ να τα σημειώσετε.

Μία μέρα, ή **Νέμεσις** είχε πονόλαιμο και πληγή μεγάλη. Άλλα έστειλε κι' άγόρασε τους **Μυστικούς Άρραβώνες** του κ. Ξενοπούλου. Και μου γράφει: «Πόσο μάρες! είναι ένα από τα καλύτερα μυθιστορήματα που έχω διαβάσει. Καίμενη Άμβροσία! Πού να φαντασθῆ πως αυτό που το νόμιζε σωτήριο, ήταν ή κακαστροφή της θάλασσας!... Εξέσασ εθδς και πονόλαιμο κι' όλα. Συσταίνω ιδιαίτέρως αυτό το βιβλίο στα μεγαλύτερα Διαπλασιόπουλα...» Πραγματικώς, οι **«Μυστικοί Άρραβώνες»**, το τελευταίο βιβλίο του κ. Ξενοπούλου, είναι από τα ωραιότερά του, κι' από κείνα που καθένας μπορεί να τα διαβάσει. Κομψότατο, με 330 πυκνές σελίδες και με καλλιτεχνικό δίχρωμο εξώφυλλο, τιμάται 45 δραχμές. (Τα ταχυδρομικά για το Έσωτερικό δρ. 6,50' για το Έξωτερικό δρ. 9.)

Έχεις δικιο, **Ξάνθιππε**, σ' αυτά που γράφεις. Και ξέρεις γιατί; Γιατί ο Διαγωνισμός είναι και λίγο τύχη. Η θέση δηλαδή του καθενός δεν εξαρτάται μόνο από την ικανότητά του, αλλά κι' από την ικανότητα των συναγωνιστών. Ένας, π. χ., από τα ξηη όρισμένα Βραβεία, παίρνει το δεύτερο Τρίτο, έπειδή έτυχε να υπάρχουν άλλοι τέσσεροι που άπάντησαν καλύτερα απ' αυτόν. Αν όπληχαν όμως μόνο άλλοι τρεις, αυτός, φυσικά, θα παίρνει το πρώτο Τρίτο. Κι' αν πάλι όπληχαν άλλοι ξηη, αυτός θα παίρνει Έπαινο. Γι' αυτό — όπως πολύ σωστά παρατηρείς, — δεν πρέπει να πογοητεύεται κανένας αν πάρη σήμερα Έπαινο ή κι' Έδσημα Μυσία σ' ένα Διαγωνισμό, στον όποτον πήρε άλλοτε Βραβείο. Δηλαδή αυτό είναι σπάνιο, αλλά μπορεί και να συμβῆ.

Έκαμεις πολύ καλά, **Ρύτιον**, που αποφάσισες να μου γράψης. Όχι, λάθη δεν κάνεις' σου λείπει μόνο κάποια εξάσκηση, που θα την άποκτήσης αν μου γράψης συχνά.

Για το κομμάτι σου εκείνο σου είχα άπαντήσει ότι δεν είχες ψευδώνυμο, γιατί στη Σελίδα δεν γράφουν παρά συνδρομητές ψευδώνυμοι. Τώρα όμως που πήρες και ψευδώνυμο, έχεις το δικαίωμα να μου στείλεις και για τη Σελίδα. Πέριμενε λοιπόν, κι' άμα ιδής ότι δέχομαι πάλι, — γιατί τώρα έχω κάνει διακοπή, — μου στέλνεις είτε εκείνο το ίδιο κομμάτι, είτε άλλο.

Πολύ ώρατο το γράμμα σου, **Γαλάζιο Άστέρη**. Δεν υπάρχει άμφιβολία ότι ή χώρα μας έχει πολύ ωραιότερα τοπία από εκείνα που θαυμάζουν και ύμνουν άλλοι οι ποιητές. Μόνο που, δυστυχώς, είναι άπρόσιτα στους έθνους, γιατί και μακριά βρίσκεται ή Ελλάδα μας από τα κέντρα του πολιτισμού κόσμου, και πολλές συγκοινωνίες δεν έχει. Έτσι είναι πάντα λιγροστοί οι έξνοι που την έπισκέπτονται, ένθ ποιάς δεν πάει στην Ίταλία και στην Έλβετία, όπου υπάρχουν όλες οι εύκολίες;

Με την καρδιά μου, **Γλυκομήλητη**, σου εύχομαι καλή έπιτυχία στις εισιτήριες εξετάσεις σου για το Πανεπιστήμιο. Μα όστε άφιχθείς πώς θα μπῆς θριαμβευτικά, μ' όλη σου την αντίπαυση στα Δαντικά, — άνεξήγητη κάπως για ένα κορίτσι που το τραβά ή Φιλολογία. Όσο για τη φοιτητική ζωή, έννοια σου, και σε λίγον καιρό θα τη βρεις τόσο ωραία, όσο και τη μαθητική που με τόσο πόνο την άφησες...

Κρίμα βέβαια, **Ναυτάκι**, νάφησς τόσον καιρό χωρίς να μου γράψης, μπορείς όμως τώρα ναναπληρώσης. Στην Προκήρυξη του Διαγωνισμού δα είδες πως μπορείς να μου στείλεις τις Άσκήσεις που έχεις έτοιμάσει. Άλλα τα διηγήματάκια για τη Σελίδα θα μου τα στείλεις πολύ άργότερα, άμα δηλώσω πάλι ότι δέχομαι.

Ο φίλος μου **Γιά την Πατρίδα** διαίρει τους Διαγ/σμούς σου σε δύο κατηγορίες: τους **συνθεσείειδες**, όπως τους λέει, και τους **λυσείειδες**. Οι πρώτοι είναι των Άσκήσεων, του Ποιήματος, του Διηγήματος κτλ. Οι άλλοι είναι των Λύσεων, του Κομπωγραφικού, των Τυπογραφικών λαθών κτλ. Προσθέτει δε ο φίλος μου ότι προτιμά τους πρώτους, γιατί αυτοί του δίνουν άφορμή να κάνει έργα δικά του, να δημιουργή.

Όσο για τις Άσκήσεις που του έπερίσεψαν από τη Συλλογή του, ως τις φυλάξῃ για νέο Διαγωνισμό. Δεν επιτρέπεται να τις στείλῃ όπως λέει.

Κι' ή **Γελαστή Μικρούλα** μου γράφει για τους Διαγωνισμούς. Αύτη φαντάζεται τα Διαπλασιόπουλα, να καταγίνονται με τους Διαγωνισμούς που προκήρυξε τελευταία: άλλο να συνθέτῃ Άσκήσεις, άλλο να ζωγραφίξῃ, άλλο να φωτογραφίξῃ, άλλο να προσπαθῇ να έμπνευσῇ για ποίημα, άλλο να περιμένῃ το άγιο Πνεύμα για μια λύση. Τι δόμοφα που τα λέει! Στο τέλος συγχάρεις τον Άναγία για το όπεροχο Χίλιο-Μύριο του «Αχ, αύτη ή γλώσσα!» Την έκαμς, λέει, να γελάσῃ «μέχρι δακρύων», καθώς και τη μαμιά της.

Άνάστατο το σπίτι του **Ριγολέτου** κάθε φορά που φτάνει το φυλλάδιό μου. Γιατί όλοι θέλουν να το πρωτοδιαβάσουν: ο άδελφός, ή μαμιά, ως κι' ή γιαγιά που ήταν άλλοτε συνδρομητρια! Άλλα όλοι, λέει, όποχορδόν στην έπιμονή του **Ριγολέτου** και του το άφίνουν. — Διαβίβασα στον κ. Ξενοπούλο την κρίση της μαμιάς του για το «Ένα παιδί με τρεις οίκογένειες» κι' εύχαριστήθηκα πολύ.

Συμφωνώ, **Άνουβι**, ότι οι άρχαιοι μας είχαν κανόνισει τη ζωή τους σύμφωνα με το κλίμα κι' έτσι το εξουδετέρωναν: άλλα τί μας έμποδίζει να κανόνισουμε και μες έτσι τη δικιά μας; Άλλωστε ή άρχαία ζωή, — λίγα ρούχα, πολλή γυμναστική, λουτρά, ύπαιθρο κτλ. — άρχισες τώρα να είναι το ιδανικό σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο, σε κλίματα δηλαδή πολύ πιο λίγο θερμά απ' το δικό μας. Χαίρω που σου άρσες τόσο το «Μάτι». Το βιβλίο «Οι Θεοί της Κοτύλου κτλ.», το βρίσκεις στο Βιβλιοπωλείο της Έστίας, Σταδίου 50.

Πόσο περιττό ήταν, καλή μου, — μου γράφει ή **Κάμεν Σύλλα**, — να μ' εύχαριστήσης για το Ξεσπάθωμα. Αυτό είναι καθήκον κάθε συνδρομητού. Πώς άλλωστε μπορούμε να σου δείξουμε την εύγνωμοσύνη μας, που μας χαρίζεις τόσες ύπεροχες στιγμές πνευματικής απολαύσεως; Δεν πρέπει λοιπόν να θεωρήσῃς τον έαυτό σου όποχρεωμένο γι' αυτό άπέναντί μας' πολύ πιο όποχρεωμένοι είμαστε σε σένα εμείς! > Άς προστεθῇ κι' αυτό στη σημερινή προκήρυξη του Ξεσπάθωματος.

Περίεργο μου φαίνεται, **Σταράτη**, να λάβω τρία γράμματά σου χωρίς να σου άπαντήσω σε κανένα! Μήν κάνεις λάθος: Όποσδήποτε, κι' αν έγινε αυτό, δεν έχει άλλο λόγο απ' αύτη την παραλαβιστική γραμματοπλημμύρα. Σ' εύχαριστώ που το πρώτο σου γράμμα μετά την άναρρώση ήταν για μένα. Έλπίζω τώρα να είσαι έντελώς καλά. Άσπάξομαι και τις άδελφούλες.

Ασταρόβροτον, Δυσόχαρτο, Ήπειρωτική Αετή, Τσουνκίδα, Γαλανή Νεράϊδα, Νεράϊδα της Σκοτεινιάς, Όριέττα, Άνακία, Ρεμβασμέ Ψυχής, Έλπίζουσα Νεότης, Ούράνιον Τόξον, Κυρά της Θάλασσας, Έλντα Ε. Βόλγρον, Άρχειοτραναφυλλία, Φοίβε Άπολλον και Έλιάντα, καλά μου παιδιά, που είχα φυλάξει τα όρατά σας γραμματάκια από την περασμένη έβδομάδα, για να σ'ας πω, από δυο λόγια τουλάχιστο, σήμερα, — άδύνατο! δεν έχω άλλον τόπο. Πρέπει λοιπόν ναρκωσθήτε σ' αύτη τη γενική άπάντηση και να μου έναγαράψετε.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οδδέν ψευδώνυμον άγνίκεται ή άνα νεοίτα. άν δέν συνοδεύεται υπό τού δι καίματος δρ. 10. — Τα έγκρινόμενα ή άναρρώση λαγδών μέχρι της 30 Νοεμβρίου 1929. Όσα συνοδεύονται από Α, άνήκουν εις άγόρια και δσα από Κ, εις κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα:
Ταγγάνα, κ. (!!!); Μαγιάτικο Ρόδο, ά. (+). Άστρο της Πάτρας, κ. (βρέστε με).

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.
Άπορρίπτονται: «Ένα γράμμα» της **Ίανης**. Ήπερολοικό κάπως και όποκειμενικό. Ένα γράμμα σε μία φίλη πρέπει να γράφεται με περισσότερη άπλότητα και φυσικότητα. Άλλα και όλα τα γράμματα που θαγράφουν κανείς σε φίλικά πρόσωπα, έστω κι' αν είναι καλογραμμένα, δεν είναι πάντα κατάλληλα για δημοσίευση. Συνιστώ στην **Ίανη** ναποφεύγει τις παραφορτωμένες εκφράσεις και τις επαυλήψεις. Κατά τάλλα το γράψιμό της είναι πολύ καλό. — «Οι δυο λολαρισμοί» της **Κόρης του Γαλαίου**. Γνωστό και δημοσιευμένο. — «Ματαιότης» του **Δουλουδάκι**. Πολύ αινιτά τα νοήματα, και το ύφος σχολαστικό. — «Μήν έρθεις» του **Γιά ΣΑΣ**. Ποίημα τεχνικό και καλογραμμένο. Άλλα το θέμα του υπερβολικά θλιβερό κι' άκατάλληλο για τη Σελίδα μας. — «Καλλιχνη» της **Νεμέσως**. Η ιδέα καλή, αλλά άτελής και θέλει συμπλήρωση. — «Χηνοσοκός» του **Παραμυθένιου**. Ατακτική γλώσσα και γράψιμο άπρόσεχτο. Έχει όμως κάποια έπιπρόσητα στην περιγραφή. — «Επιθυμία» του **Πεταχτού Ναυτάκι**. Αυτό είναι ένα θέμα, ένα σχέδιο για ποίημα. Άς το γράφει ο φίλος μου κι' άς μου το στείλῃ. Αύτα τα λίγα λόγια δεν άποτελούν βέβαια ένα ποίημα. — «Πόθος» και «Ρεμβασμέ δύσης» του **Μαγεμένου Βασιλόπουλου**. Το πρώτο είναι κάπως δυσνόητο. Άλλα και τα δυο είναι υπερβολικά και κακότεχνα. Το **Μ.Β.** που ξέρει να στιχογραφῇ τόσο καλά, άς γράφει κάτι άπλούτερο κι' άπελότερο. — «Στο χλωμό φεγγάρι» της **Ίάδως**. Κοινά τα νοήματα και γράψιμο διασπαστικό. — «Απ' την προσκοπική ζωή» του **Μικρού Αρτίστα**. Έχει κάποια άπλοότητα, αλλά πρέπει να διορθώσῃ το ύφος του και να το άπαλλάξῃ από μία σχολαστικότητα, που το χαλῆ.Να προσέξῃ και τη γλώσσα. — «Από τα Φαειρά» του ίδιου, θα διαλέξω ένα-δυό. — «Ένα μάλωμα» του **Βασιλέως του Άδου**. Το γράψιμο καλό, αλλά το θέμα άσήμαντο κι' όχι και πολύ φυσικό. Τα ποίηματα του ίδιου, αν κι' έχουν καλά θέματα (ιδίως το «Παλιοντόφεκο») είναι γραμμένα χωρίς μέτρο. — «Ωριότητα» του **Γυφτάκι**. Δε μόρεσα να καταλάβω το νόημα του. Πάντως έχει εκφράσεις πολύ υπερβολικές, που πρέπει να γίνουν σαφέστερες κι' άπλούστερες. — «Άνεκδοτα» της **Σαπονοφόουκας**. Το πρώτο χωρίς άναδιαφορία, το δεύτερο άκατάλληλο. — «Στα φίλια του Άπρίλη» του **Δουλουδάκι**. Δεν έχει κανένα μέτρο. Άλλα και τα νοήματα του είναι κοινά. — Θα έξακολουθώ.

Η Διάπλασις άσπάζεται τους φίλους της: **Σταράτη** (ναί, μπορείς να μου στέλνης τέτοια άποκόμματα, για να χρησιμοποιώ όσα μάρεσκουν' εύχαριστώ πολύ!) **Θομάν Παπαχ**. (σε περιμένα μετά χαράς' κι' άφου μ' άγαπάς τόσο, δεν άμφιβάλλω ότι θα κάμης δειμπορείς για να με διαδωσῇς' είδες ότι σου έναχρηνα και ψευδώνυμο!) **Κατενη Άθανασιάδου** (έστειλα' εύχαριστώ).

